

Mendelova univerzita v Brně
Fakulta regionálního rozvoje a mezinárodních studií

Hodnocení přeshraniční spolupráce ČR – Rakousko 2007-2013

Diplomová práce

Vedoucí práce:

Mgr. Lukáš Nevěděl, Ph.D.

Bc. Andrea Mynaříková

Brno 2014

Ráda bych touto cestou poděkovala svému vedoucímu diplomové práce Mgr. Lukášovi Nevědělovi, Ph.D. za odborné vedení a cenné rady. Zároveň bych chtěla poděkovat paní Mgr. Petře Ustohalové za poskytnutí dat a důležitých informací nezbytných pro zpracování této diplomové práce a celému pracovnímu týmu JTS za vstřícnost a podporu.

Prohlašuji, že jsem práci:

vypracoval/a samostatně a veškeré použité prameny a informace uvádím v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů a v souladu s platnou Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací.

Jsem si vědom/a, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity, že předmětná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně dne: 3. 12. 2014

.....
podpis

Abstract

MYNAŘÍKOVÁ, A. *Evaluation the cross-border cooperation Czech Republic - Austria 2007-2013*. Master Thesis. Brno: Mendel University in Brno, 2014.

Czech Republic has become a new cross border partner of Austria since its access to European Union in 2004. The both states could profit from their mutual cross border cooperation from 2004. The cross border cooperation was first taken patronage by the Initiative Interreg, later after the start of a new programming period (2007-2013) by the Operational Programme Cross-Border Cooperation. The main task of Master Thesis is evaluation of their cooperation during the mentioned period 2007-2013. The Evaluation is made on the basis of analysis of obtained data and on the basis of results of questionnaire survey.

Keywords

Regional policy, cross-border cooperation, project, border regions.

Abstrakt

MYNAŘÍKOVÁ, A. *Hodnocení přeshraniční spolupráce ČR – Rakousko 2007-2013*. Diplomová práce. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2014.

Česká republika se od vstupu do EU v roce 2004 stala dalším přeshraničním partnerem Rakouské republiky, která vstoupila do EU již v roce 1995. Oba státy tak mohly od roku 2004 těžit ze vzájemné přeshraniční spolupráce nejdříve skrze Iniciativu Interreg IIIA, později se začátkem nového programového období (2007-2013) pod záštitou OP přeshraniční spolupráce. Předmětem této práce je hodnocení jejich spolupráce v období 2007-2013. Hodnocení je provedeno na základě analýzy získaných dat a na základě výsledků dotazníkového šetření.

Klíčová slova

Regionální politika, přeshraniční spolupráce, projekt, příhraniční regiony.

Obsah

1	Úvod	13
2	Cíl a metodika práce	14
3	Literární rešerše	15
3.1	Regionální politika EU	15
3.1.1	Historie regionální politiky EU	16
3.1.2	Principy regionální politiky EU	19
3.1.3	Územní jednotky pro regionální politiku EU	20
3.1.4	Cíle regionální politiky v letech 2007-2013	21
3.1.5	Nástroje regionální politiky EU	23
3.1.6	Regionální politika v ČR	24
3.1.7	Programové zajištění regionální politiky v ČR	27
3.1.8	Přeshraniční spolupráce	29
3.1.9	OP přeshraniční spolupráce ČR – Rakousko	30
3.1.10	Hranice jako bariéra nebo prostor zprostředkování	36
4	Empirická část práce	40
4.1	Kvantitativní výzkum	41
4.1.1	Postavení OP přeshraniční spolupráce ČR – Rakousko mezi ostatními OP z pohledu alokovaných finančních prostředků	41
4.1.2	Alokace finančních prostředků z ERDF konečným příjemcům projektů v programovém období 2007-2013	42
4.1.3	Analýza vybraných projektů	44
4.1.4	Nejúspěšnější spolupráce mezi regiony programu	53

4.1.5	Hodnocení plnění programových indikátorů a hodnocení publicity programu	54
4.2	Kvalitativní výzkum	58
4.2.1	Úspěšné projekty.....	58
4.2.2	Výsledky dotazníkového šetření	63
5	Diskuze výsledků	70
6	Závěr	77
7	Literatura	80
A	Seznam obrázků	86

Seznam grafů

Graf.1	Rozdělení finančních prostředků z ERDF mezi jednotlivé OP přeshraniční spolupráce v mil. €.	41
Graf.2	Členění projektů dle právní formy žadatele na české straně	49
Graf.3	Členění projektů dle právní formy žadatele na rakouské straně	51
Graf.4	Schopnost projektových partnerů plnit kritéria přeshraniční spolupráce	52
Graf.5	Nejúspěšnější spolupráce napříč programovým územím	53
Graf.6	Jak byste zhodnotili spolupráci se svým/i přeshraničním/i partner/em/y při realizaci projektu?	63
Graf.7	Bylo řízení projektu po administrativní stránce náročné?	64
Graf.8	Splnil projekt Vaše očekávání?	65
Graf.9	Hodláte pokračovat ve spolupráci s daným/i partner/em/y v rámci OP přeshraniční spolupráce ČR – Rakousko i v budoucnosti?	66
Graf.10	Zamýšlíte navázat kontakt s novými přeshraničními partnery v rámci programu?	67

Graf.11	Shledáváte dostupné informace o operačním programu za:	68
Graf.12	Napadá Vás něco, co by se mělo ve fungování operačního programu změnit? Všimáte si nějakých nedostatků?	69
Graf.13	Množství vyplacených prostředků z ERDF v mil. €	71

Seznam tabulek

Tab. 1	Tři hlavní úrovně regionálního členění území	21
Tab. 2	Pětiúrovňový systém regionů NUTS v ČR	26
Tab. 3	Operační programy pro období 2007-2013	29
Tab. 4	Členění OP přeshraniční spolupráce ČR - Rakousko	33
Tab. 5	Alokace finančních prostředků z ERDF v období 2007-2015	43
Tab. 6	Členění projektů dle prioritní osy	45
Tab. 7	Členění projektů dle oblasti podpory	45
Tab. 8	Plnění indikátorů v rámci prioritní osy 1	55
Tab. 9	Plnění indikátorů v rámci prioritní osy 2	56
Tab. 10	Nástroje publicity	57
Tab. 11	Délka státní hranice ČR se sousedními státy	70

1 Úvod

Podél státních hranic, které se vytvářely v důsledku poměrně komplikovaného vývoje evropských států po velmi dlouhou dobu, se začaly postupně formovat regiony, které se výrazně hospodářsky a sociálně odlišovaly od regionů ve vnitrozemí. Přeshraniční spolupráce přispívá k tomu, aby byly tyto vzniklé meziregionální nerovnosti odstraňovány, aby byly zmírňovány nevýhody hranic a zlepšovány životní podmínky místních obyvatel v sousedících regionech za spoluúčasti národních států a evropských institucí.

Evropská unie podporuje přeshraniční spolupráci svých členských zemí již od roku 1990. Tehdy byla vyhlášena Iniciativa Společenství Interreg. Na niž od roku 1994 navazovala iniciativa Interreg IIA a později Interreg IIIA. V programovém období 2007-2013 nabyla důležitost přeshraniční spolupráce takových rozměrů, že se operační programy přeshraniční spolupráce staly součástí jednoho z hlavních cílů regionální politiky EU. Jedním z těchto operačních programů je také OP přeshraniční spolupráce ČR - Rakousko.

Česko-rakouská přeshraniční spolupráce trvá přibližně již dvacet let. Za tu dobu si oba státy vytvořily dlouholetou tradici přeshraniční spolupráce, kterou se snaží neustále rozvíjet. Zda se jim podařilo tuto spolupráci úspěšně rozvíjet v letech 2007-2013 je předmětem této práce.

2 Cíl a metodika práce

Cílem této práce je hodnocení přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Rakouskem v oblasti čerpání evropských dotací v období 2007-2013. Hodnocení je provedeno na základě analýzy získaných dat a na základě výsledků dotazníkového šetření, které umožní autorce v závěru práce podat odpovědi na následující výzkumné otázky:

- Jakou funkci plní česko-rakouská hranice?
- Jaký je výsledek hodnocení česko-rakouské spolupráce?
- Jaké jsou perspektivy česko-rakouské spolupráce v budoucnosti?

Práce je rozčleněna na dvě části: literární rešerši a aplikační část. V literární rešerši se autorka věnuje výkladu regionální politiky EU a regionální politiky ČR, dále pak popisu vývoje přeshraniční spolupráce, na nějž autorka plynule navazuje prezentací OP přeshraniční spolupráce ČR – Rakousko. Rešerše je zakončena hodnocením hranice a její funkcí v přeshraniční spolupráci. Při zpracování literární rešerše autorka vychází z dostupné odborné literatury a z internetových zdrojů týkajících se daných témat.

Aplikační část je dále rozdělena na kvantitativní a kvalitativní výzkum. Kvantitativní výzkum spočívá v analýze dat¹ získaných z interních zdrojů Společného technického sekretariátu v Brně, ke kterým měla autorka přístup během výkonu diplomové praxe. Výsledky analýzy autorka zachycuje pomocí tabulkové a grafické prezentace doprovázené náležitými komentáři. Odůvodnění výsledků, které přinesla aplikační část, jsou součástí kapitoly Diskuze výsledků.

Kvalitativní výzkum především přináší výsledky dotazníkového šetření, které spočívalo v elektronickém zaslání strukturovaného dotazníku vybraným realizátorům projektů. Výsledky šetření autorka znázorňuje za pomoci grafů.

¹ Data, se kterými autorka pracovala, byla vykázána za období od začátku operačního programu do 30. dubna 2014.

3 Literární rešerše

3.1 Regionální politika EU

Regionální politika EU je v odborné literatuře definována mnoha způsoby. Podle Wokouna (2002) je regionální politika definována jako „soubor cílů, opatření a nástrojů vedoucích ke snižování příliš velkých rozdílů v socioekonomické úrovni jednotlivých regionů“. Naproti tomu v cizojazyčné literatuře najdeme poněkud odlišnou definici, v níž „regionální politika představuje všechny veřejné intervence, které vedou ke zlepšení geografického rozdělení ekonomických činností, respektive které se pokouší napravit určité prostorové důsledky volné tržní ekonomiky pro dosažení dvou vzájemně závislých cílů: ekonomického růstu a zlepšení sociálního rozdělení ekonomických efektů“ (Vanhove a Klaassen 1987 in Wokoun 2003).

Jak uvádí Lněnička (2002) „ekonomické a sociální rozdíly mezi členskými státy, ale i regiony jsou spojeny s nerovnoměrným rozložením ekonomických aktivit, jež mají dopad na blahobyt a životní úroveň obyvatel“. Cílem regionální politiky je pomocí finančních a další nástrojů tyto rozdíly minimalizovat a tím podporovat harmonický vývoj regionů v Evropské unii (EU). Snaží se docílit vyváženého a udržitelného rozvoje ekonomických činností, vysoké úrovně zaměstnanosti, rodové rovnosti, bezpečnosti a kvality životního prostředí v jednotlivých regionech. Regionální politika je známá také pod termíny politika hospodářské a sociální soudržnosti (HSS), kohezní politika nebo strukturální politika (Žitek a Klímová 2008).

V současné době je regionální politika jednou z nejdůležitějších politik EU a po Společné zemědělské politice je její druhou nejvýznamnější položkou rozpočtu. EU provádí regionální politiku v rámci sedmiletých cyklů, tzv. programových období (EUFC 2014²). Pro každé programové období jsou vždy stanoveny cíle

² Citováno 2. 2. 2014

regionální politiky, které vycházejí z potřeb stávajících a kandidátských států a z celého prostředí EU (Žítka a Klímová 2008; EUFC 2014³).

3.1.1 Historie regionální politiky EU

Historii regionální politiky lze rozdělit do několika vývojových etap, během nichž HSS prošla významnými změnami (Lněnička 2002). Členění vývojových etap se v odborné literatuře značně liší. Z toho důvodu bude v této práci použito rozdělení podle autorů Žítka a Klímové (2008).

- *Období 1951-1973*

V prvním období se pozornost jednotlivých států soustředila spíše na makroekonomické problémy spojené s odstraněním obchodních bariér za účelem vytvoření volného trhu (Wokoun 2003; Lněnička 2012). V tomto období řešil každý stát své regionální problémy individuálně. V roce 1952 založilo šest států (Belgie, Francie, Itálie, Lucembursko, Německo a Nizozemí) Evropské společenství uhlí a oceli (ESUO), které se tak stalo základem evropské integrace. O pár let později v roce 1957 se tytéž státy zasloužily o vznik dalších dvou uskupení – Evropského hospodářského společenství (EHS) a Evropského společenství pro atomovou energii (Euratom). Slučovací smlouva z roku 1967 vytvořila ze tří společenství jedno jediné Evropské společenství (ES), což byl další krok směrem k utužení evropské integrace (Žítka a Klímová 2008).

Z důvodu relativně vyrovnané ekonomické úrovně mezi šesti zakládajícími státy (kromě jihu Itálie a Francie, které však prováděly vlastní kohezní politiku již delší dobu), nebyla společná regionální politika v tomto období nutně zapotřebí (Wokoun 2003, Lněnička 2012).

V roce 1973 bylo ES rozšířeno o trojici států – Dánsko, Irsko a Velkou Británii. Následkem tohoto rozšíření došlo v ES ke vzniku prvních výrazných diferencí nejen mezi členskými státy, ale zejména mezi jednotlivými regiony (Wokoun 2003).

³ Citováno 2. 2. 2014

- *Období 1974-1986*

V druhém období se začaly projevovat první touhy po vytvoření společné regionální politiky především z důvodu poklesu ekonomického růstu ve světě (ropné krize). Na zrodu regionální politiky měla největší podíl Velká Británie, která v té době trpěla velkými regionálními rozdíly. Vstupem do ES navíc přišla o významné příjmy z cel. V zavedení regionální politiky spatřovala způsob, jak vzniklou ztrátu kompenzovat (Žítek a Klímová 2008).

V tomto období došlo tedy ke skutečnému nastartování regionální politiky. Hlavním nástrojem regionální politiky pro snižování regionálních disparit se stal Evropský fond regionálního rozvoje (Wokoun 2003).

Další rozšíření ES o Řecko (1981), Španělsko a Portugalsko (1986) vedlo k vytvoření tlaku na posílení regionální politiky. Nově přijaté státy byly do značné míry závislé na zemědělství a po ekonomické stránce na tom byly mnohem hůře oproti ostatním členským státům. S jejich začleněním se počet oblastí s HDP nižším než 50 % průměru členských států zdvojnásobil (Marek a Kantor 2007).

- *Období 1987-1999*

Se vstupem Španělska, Portugalska a Řecka do ES bylo zapotřebí, aby regionální politika efektivněji spolupracovala se zemědělskou a sociální politikou v oblasti koncepční i finanční. K naplnění tohoto cíle došlo v roce 1988, kdy se regionální politika integrovala s částí sociální a agrární politiky do tzv. Strukturální politiky (Wokoun 2003). Následně došlo ke střednědobému plánování regionálních programů a k vytvoření základních principů realizace regionální politiky (Žítek a Klímová 2008).

Dalším důležitým mezníkem ve vývoji regionální politiky byl rok 1993, kdy z Evropského společenství vznikla Evropská unie (Marek a Kantor 2007). Je důležité podotknout, že regionální politika nebyla přímo prováděna institucemi EU. Její realizace spadala do kompetence členských zemí a instituce EU sehrá-

valy svoji úlohu pouze při její koordinaci a harmonizaci, což platí dodnes (Wokoun 2003).

V roce 1995 vstoupily do Evropské unie další státy. Jednalo se o Švédsko, Rakousko a Finsko. S přijetím Švédska a Finska musela strukturální politika řešit nové problémy související s extrémně nízkou hustotou zalidnění v těchto zemích (Žítek a Klímová 2008).

- *Období 2000–2006*

V tomto období musela strukturální politika čelit dalšímu historicky největšímu rozšíření EU. Do EU mělo vstoupit deset nových států střední a východní Evropy, což by bez jakýchkoliv opatření znamenalo oslabení účinnosti strukturální politiky z hlediska dostupnosti finančních prostředků. Proto v duchu dalšího rozšíření Evropské unie vznikl dokument Agenda 2000, který nastínil základní směry budoucího vývoje EU (Marek a Kantor 2007). Tento dokument přinesl zjednodušení celého procesu čerpání dotací. Jeho součástí byla také revize prioritních cílů kohezní politiky a revize objemu strukturálních fondů (König 2009).

Strukturální politika tak byla připravena na další rozšíření EU, které se uskutečnilo v roce 2004. Mezi přijatými státy střední a východní Evropy byla i Česká republika.

- *Období 2007-2013*

Poslední rozšíření EU o deset nových členů spolu s dalším rozšířením o Bulharsko a Rumunsko v roce 2007 způsobilo nárůst meziregionálních rozdílů v ekonomické a sociální úrovni. Tato nežádoucí situace si vyžádala další navýšení rozpočtu. Strukturální fondy a Fond soudržnosti získaly na období 2007-2013 přes 347 mld. EUR, což bylo v porovnání s minulým obdobím, ve kterém bylo na jednotlivé fondy alokováno celkem 235 mld. EUR, výrazně více (König 2009).

Od roku 2007 se od strukturální politiky odtrhla problematika zemědělství a rybnářství, která se stala součástí společné zemědělské politiky (Žítek a Klímová 2008).

Stejně tak jako v minulých obdobích, tak i v tomto období se strukturální politika koncentrovala především na podporu nejchudších členských států a regionů, současně se však její pozornost začala zaměřovat také na podporu růstu, zaměstnanosti a inovace (Euroskop 2014⁴).

3.1.2 Principy regionální politiky EU

Celý proces financování jednotlivých projektů z evropských fondů se řídí několika základními principy:

- *Princip solidarity*

Je založen na tom, že ekonomicky vyspělejší země svými příspěvky do společného rozpočtu EU financují ekonomický rozvoj a růst méně vyspělých zemí (Wokoun 2003).

- *Princip subsidiarity*

Znamená, že jednotlivé cíle regionální politiky jsou realizovány pokud možno na co nejnižší úrovni rozhodování (Stejskal a Kovárník 2009).

- *Princip programování*

Stanovuje časové období. V současné době se jedná o sedmileté období, během kterého dochází k alokaci finančních prostředků z fondů EU na schválené operační programy, jež jsou následně uskutečňovány prostřednictvím konkrétních projektů (Wokoun 2008).

- *Princip koncentrace*

Cílem tohoto principu je snaha, aby byly finanční prostředky použity promyšleně a koncentrovaně na financování programů v těch regionech, které trpí nejvážnějšími problémy (Lněnička 2002). Tyto regiony jsou určeny na základě několika cílů, které jsou společně vytyčeny Evropskou komisí a členskými státy (Marek a Kantor 2007).

⁴ Citováno 9. 2. 2014

- *Princip partnerství*

Je založen na spolupráci Evropské komise s odpovídajícími orgány na národní, regionální a místní úrovni, které jsou určeny členským státem (Wokoun 2003). Do spolupráce mohou být zapojeni také partneři z hospodářské a sociální sféry či subjekty zastupující občanskou společnost (Marek a Kantor 2007). Tato spolupráce probíhá během všech fází programování – příprava, realizace a hodnocení operačních programů (Strukturální fondy EU 2009).

V obecné rovině partnerství představuje vzájemnou spolupráci mezi všemi skupinami a subjekty, jichž se čerpání evropských dotací nějakým způsobem dotýká (Občanská společnost 2008).

- *Princip adicionality*

Spočívá v tom, že finanční prostředky poskytované z fondů EU pouze doplňují finanční prostředky vynaložené ze státního rozpočtu členských států, nikoli je nahrazují (Wokoun 2003). Schválené projekty jsou tak financovány jak z evropských, tak i z národních zdrojů členských států. Do jaké míry je projekt financován z unijních zdrojů, záleží na jeho charakteru (Marek a Kantor 2007).

- *Princip monitorování a vyhodnocování*

Dle tohoto principu je proces čerpání finančních prostředků z fondů EU průběžně sledován. Jednotlivé projekty jsou vyhodnocovány, a to na třech stupních:

- předběžné hodnocení – hodnotí se předpokládaný dopad projektu,
- střednědobé hodnocení – hodnotí se realizace projektu,
- následné hodnocení – hodnotí se skutečné přínosy projektu (Stejskal a Kovárník 2009; Marek a Kantor 2007).

3.1.3 Územní jednotky pro regionální politiku EU

V roce 1988 byla zavedena tzv. nomenklatura územních statistických jednotek – NUTS, která od svého vzniku až po současnost slouží Evropské unii jednak pro statistické monitorování a provádění analýz ekonomické a sociální situace

v regionech, ale také pro zařazení všech regionů pod prioritní cíle regionální politiky EU (Strukturální fondy EU 2014a⁵; Wokoun 2008). Na základě této klasifikace je území každého členského státu rozčleněno podle počtu obyvatel do tří hlavních úrovních regionálního členění území – NUTS I, NUTS II a NUTS III (Strukturální fondy EU 2014a).

Tab. 1 Tři hlavní úrovně regionálního členění území

Úroveň	Doporučený minimální počet obyvatel	Doporučený maximální počet obyvatel
NUTS I	3 000 000	7 000 000
NUTS II	800 000	3 000 000
NUTS III	150 000	800 000

Zdroj: Strukturální fondy EU 2014a

Nejvíce finančních prostředků z fondů EU směřuje do regionů úrovně NUTS II (Strukturální fondy EU 2014a).

3.1.4 Cíle regionální politiky v letech 2007-2013

„Cíle regionální politiky vychází z identifikace hlavních regionálních problémů a z pojetí státní hospodářské politiky, přičemž pro jednotlivá časová období dochází k jejich konkretizaci pokud možno tak, aby bylo možno kontrolovat jejich splnění a souběžně hodnotit účinnost použitých nástrojů (Wokoun 2003).“

Regionální politika stanovila pro programové období 2007-2013 následující tři základní cíle:

- *Cíl Konvergence*

Cíl Konvergence je hlavní prioritou strukturální politiky. Zaměřuje se především na podporu růstu zaměstnanosti a bezpečnosti a zlepšování kvality životního prostředí v nejméně rozvinutých členských zemích EU (Marek 2007; Žítek a Klímová 2008).

⁵ Citováno 19. 2. 2014

Finanční prostředky v rámci tohoto cíle mohou čerpat regiony na úrovni NUTS II, jejichž HDP na obyvatele je nižší než 75 % průměru HDP EU25 na obyvatele (Žítek a Klímová 2008). Dále pak státy, jejichž hrubý národní důchod (HND) na obyvatele je nižší než 90 % průměru HND EU25 (Strukturální fondy EU 2014b⁶).

Do tohoto cíle spadají taktéž tzv. phasing-out regiony nebo také jinými slovy regiony postižené statistickým efektem, jejichž HDP na obyvatele v důsledku rozšíření EU o další členské státy je nižší než 75 % průměru HDP EU15, ale vyšší než 75 % průměru HDP EU25 (Žítek a Klímová 2008).

- *Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost*

Tento cíl je zaměřen na podporu regionů NUTS II nebo NUTS I, které mají HDP na osobu vyšší než 75 % průměru HDP EU25 (Žítek a Klímová 2008).

Své místo zde mají i tzv. phasing-in regiony, které patřily v programovém období 2000-2006 do cíle 1, ale v období 2007-2013 již nenaplnují kritéria pro zařazení do cíle Konvergence v souvislosti s výše uvedeným statistickým efektem (Boháčková a Hrabánková 2009).

Podpora regionů v rámci tohoto cíle má přispívat především ke zvýšení konkurenceschopnosti, atraktivnosti a zaměstnanosti regionů s vyšší ekonomickou úrovní (Žítek a Klímová 2008).

- *Cíl Evropská územní spolupráce*

Pro posílení spolupráce mezi regiony v EU slouží cíl Evropská územní spolupráce. Podpora je poskytována na třech úrovních:

- přeshraniční spolupráce,
- nadnárodní spolupráce,
- meziregionální spolupráce (Wokoun 2008).

⁶ Citováno 25. 2. 2014

Do přeshraniční spolupráce jsou zapojeny všechny regiony NUTS III, které se nacházejí podél vnějších i vnitřních hranic a také regiony NUTS III nacházející se podél námořních hranic, které jsou od sebe vzdáleny maximálně 150 km (Wokoun 2008; Žitek a Klímová 2008).

Pro čerpání finančních prostředků v rámci nadnárodní spolupráce je vymezeno celkem 13 oblastí. Jedná se o oblasti Střední Evropa, JV Evropa, JZ Evropa, SZ Evropa, Středozeví, Alpský prostor, Baltské moře, Severní moře, Severní periferie, Atlantské pobřeží, Karibská oblast, zóna Indického oceánu a Madeira - Azory - Kanáry. Česká republika se řadí do oblasti Střední Evropa. OP Nadnárodní spolupráce tak sdílí s Rakouskem, Polskem, částí Německa, Maďarskem, Slovinskem, Slovenskem, částí Itálie a z nečlenských zemí s částí Ukrajiny (Strukturální fondy EU 2014c⁷; Žitek a Klímová 2008).

Do mezinárodní spolupráce jsou začleněny všechny členské státy EU spolu s Norskem a Švýcarskem (Strukturální fondy EU 2014c).

3.1.5 Nástroje regionální politiky EU

Jednotlivé projekty, jejichž realizací jsou dosaženy základní cíle regionální politiky, jsou financovány z národních zdrojů členských států s dodatečnou finanční podporou z evropských fondů.

V programovém období 2007-2013 jsou pro účely regionální politiky k dispozici tři následující finanční nástroje:

- *Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF)*

Byl založen v roce 1974 jako hlavní nástroj regionální politiky. Je zaměřen na poskytování finančních podpor nejvíce postiženým oblastem (EurActiv 2014a⁸). Jeho cílem je posílení ekonomické a sociální soudržnosti v EU prostřednictvím snižování meziregionálních rozdílů (Žitek a Klímová 2008).

⁷ Citováno 27. 2. 2014

⁸ Citováno 15. 3. 2014

ERDF financuje investiční neboli tzv. tvrdé projekty zaměřené na regionální rozvoj, hospodářské změny, větší konkurenceschopnost a územní spolupráci. Mezi hlavní priority ERDF tak patří výzkum, inovace, ochrana životního prostředí, infrastruktura a prevence rizik (Marek a Kantor 2007).

- *Evropský sociální fond (ESF)*

Je nejstarším strukturálním fondem (Wokoun 2008). Vznikl již v roce 1957 a je hlavním finančním nástrojem EU v oblasti lidských zdrojů. Na rozdíl od ERDF financuje neinvestiční tzv. měkké projekty. Stěžejním úkolem ESF je zvyšovat zaměstnanost v jednotlivých regionech prostřednictvím odborného vzdělávání a rekvalifikace. Zaměřuje se taktéž na odstranění diskriminace, podporu rovnosti pohlaví a na boj proti chudobě (Žítek a Klímová 2008; EurActiv 2014b⁹).

- *Fond Soudržnosti (FS)*

Je známý také pod názvem Kohezní fond a nepatří mezi skupinu strukturálních fondů. Jeho počátky spadají do roku 1993, kdy spolu s ním byla založena Evropská unie Maastrichtskou smlouvou (Marek a Kantor 2007).

Od strukturálních fondů se odlišuje tím, že jeho prostředky jsou určeny pro podporu chudších států, nikoli regionů (Strukturální fondy EU 2014b).

Jsou z něj financovány investiční projekty pouze se zaměřením na infrastrukturu většího rozsahu, ochranu životního prostředí a nově i na projekty z oblasti energetiky a obnovitelných zdrojů (Strukturální fondy EU 2014b).

3.1.6 Regionální politika v ČR

Regionální politika se začala formovat v České republice od počátku 90. let minulého století. Zpočátku jí nebyla přikládána velká pozornost ze strany tehdejších vlád, neboť meziregionální diference v České republice nebyly tak výrazné, a protože činnost státu se zaměřila v první řadě na řešení problémů spojených s transformací české ekonomiky (Dočkal 2006; Wokoun 2003).

⁹ Citováno 15. 3. 2014

Postupné prohlubování meziregionálních disparit přimělo českou vládu k jednání o rostoucí hospodářské různorodosti. Výsledkem jednání bylo přijetí usnesení k zásadám regionální hospodářské politiky, které bylo namířeno pouze na podporu malých a středních podniků nacházejících se v problémových regionech (Stejskal a Kovárník 2009; Dočkal 2006).

Až od poloviny 90. let se regionální politika postupně stávala jednou z nejdůležitějších aktivit české vlády. Hlavním impulsem k vnímání regionální politiky jako důležité součásti státní politiky se stalo vydání Dohody o přidružení České republiky k Evropské unii v roce 1995. Tato dohoda měla zajistit České republice vstup do EU v blízké době a tím i možnost čerpání finančních prostředků z evropských fondů (Dočkal 2006; Wokoun 2003).

Po roce 1995 přišel sled událostí, který rozbíhající se regionální politiku ještě více podpořil. Jednalo se o zřízení Ministerstva pro místní rozvoj a založení Centra pro regionální rozvoj v roce 1996. Došlo také k výraznému navýšení počtu regionálních rozvojových agentur a organizací, které se specializovaly na implementaci regionální politiky (Dočkal 2006).

V souvislosti s přípravou vstupu České republiky do EU bylo zákonem z roku 1997 vytvořeno čtrnáct vyšších územních samosprávných celků - současných krajů. Protože jsou však evropské dotace poskytovány zejména územním celkům s počtem obyvatel od 800 tis. do 3 mil., musely být jednotlivé kraje, neboť většina z nich takového počtu obyvatel nedosahovala, ještě dále sloučeny do tzv. regionů soudržnosti (Strukturální fondy EU 2014a¹⁰). Tím byl utvořen pětiúrovňový systém regionů NUTS, který je v České republice platný od roku 2000 a který vypadá následovně (Dočkal 2006):

¹⁰ Citováno 20. 3. 2014

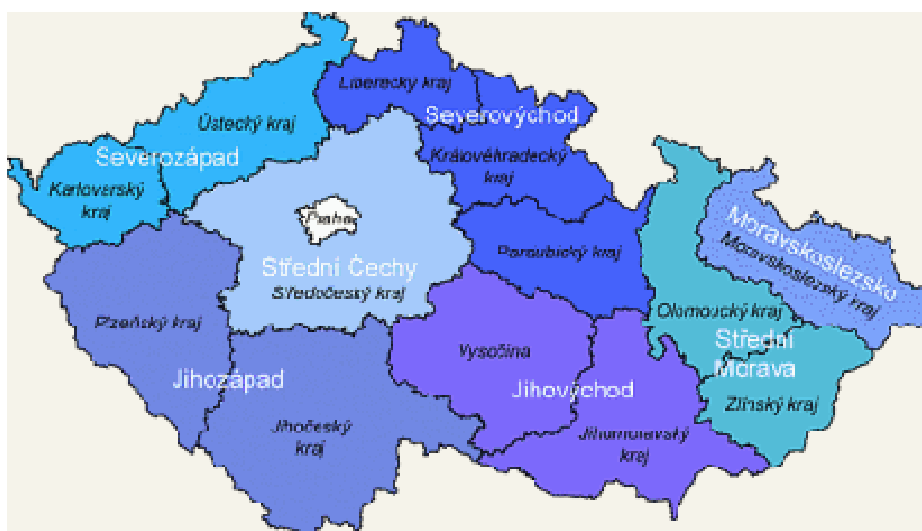
Tab. 2 Pětiúrovňový systém regionů NUTS v ČR

Úroveň	Název	Jednotek
NUTS I	ČR	1
NUTS II	Regiony soudržnosti	8
NUTS III	Kraje	14
LAU I	Okresy	76 + 15 pražských obvodů
LAU II	Obce	6 249

Zdroj: Vlastní zpracování na základě Strukturální fondy EU 2014a¹¹

První tři úrovně NUTS slouží pro alokaci finančních prostředků z evropských fondů (Strukturální fondy EU 2014a).

Obr. 1 Regiony soudržnosti NUTS II

Zdroj: Strukturální fondy EU 2014a

Obr. 1 zachycuje 8 regionů soudržnosti, které se skládají z jednoho či více krajů (Strukturální fondy EU 2014a).

Důležitým mezníkem pro českou regionální politiku byl rok 1998. V tomto roce česká vláda přijala Zásady regionální politiky, které obsahovaly obecná pravidla pro realizaci české regionální politiky a které měly českou regionální politiku

¹¹ Citováno 20. 3. 2014

posunout blíže k regionální politice EU (Wokoun 2003). Kromě Zásad regionální politiky přispěl k harmonii dvou zmiňovaných politik také zákon z roku 2000 o podpoře regionálního rozvoje (Dočkal 2006).

V současné době je česká regionální politika chápána jako „koncepční činnost státu, regionálních a místních orgánů, jejímž cílem je přispívat k vyváženému a harmonickému rozvoji jednotlivých regionů v ČR“ (Wokoun 2003).

3.1.7 Programové zajištění regionální politiky v ČR

Přistoupením České republiky k EU vznikla české vládě povinnost vypracovat nemalé množství strategických a programových dokumentů, které by umožnilo účinnou aplikaci regionální politiky EU v České republice (Marek a Kantor 2007).

Tyto strategické a programové dokumenty musí Česká republika nově zpracovávat pro každé programové období. Jako výchozí bod pro tvorbu jednotlivých dokumentů slouží českému státu v období 2007-2013 *Strategické obecné zásady Společenství (SOZS)*. Tento dokument obsahuje hlavní zásady a priority kohezní politiky pro dané sedmileté období, jimiž by se měl každý členský stát řídit (Marek a Kantor 2007).

Mezi základní strategické a programové dokumenty ČR patří:

- *Národní rozvojový plán (NRP)*

Tento dokument stanovuje cíle, kterých má být v programovém období dosaženo a jakým způsobem. Obecně jsou zde popsány důvody potřeby evropské pomoci (Marek a Kantor 2007; Stejskal 2009).

Obsahem dokumentu je obvykle popis současného stavu státu, SWOT analýza, definice cílů, priorit a strategií, nástin operačních programů a jejich zaměření a rozložení finančních zdrojů (Marek a Kantor 2007).

Klíčové oblasti tohoto dokumentu jsou pak dále promítnuty do následujícího dokumentu.

- *Národní strategický referenční rámec (NSRR)*

Protože priority členského státu, jež jsou uvedené v NRP, nemusí vždy plně odpovídat prioritám kohezní politiky, slouží Národní strategický referenční rámec jako nástroj pro nalezení jakéhosi průniku mezi NRP a SOZS (Strukturální fondy EU 2014d¹²).

Dokument se skládá ze dvou hlavních částí:

- strategické – obsahuje popis zvolených strategií pro jednotlivé cíle politiky soudržnosti EU.
- operační – součástí je výčet operačních programů, přičemž ke každému operačnímu programu je přiřazena potřebná finanční částka. (Marek a Kantor 2007)

- *Operační programy (OP)*

Operační programy jsou dokumenty schválené Evropskou komisí, které ve své podstatě specifikují problémy, jež mají být za pomoci evropských dotací vyřešeny. K vymezení konkrétních problémů slouží prioritní osy, na které jsou operační programy děleny a které se dále člení na oblasti podpory, popřípadě i podoblasti podpory.

Operační programy zajišťují, aby projekty nebyly vybírány nahodile, nýbrž podle toho, jakým dílem přispívají k uskutečňování záměrů kohezní politiky. Mimo jiné také obsahují seznam potenciálních žadatelů o dotace (Strukturální fondy EU 2014e¹³).

České republice je v letech 2007-2013 schváleno celkem 26 operačních programů, které jsou rozděleny mezi tři cíle regionální politiky viz tab. 3.

¹² Citováno 23. 3. 2014

¹³ Citováno 23. 3. 2014

Tab. 3 Operační programy pro období 2007-2013

Cíl Konvergence	Financováno z ERDF, ESF a FS
7 Regionálních operačních programů (ROP)	
OP Podnikání a inovace	
OP Výzkum a vývoj pro inovace	
OP Doprava	
OP Životní prostředí	
OP Lidské zdroje a zaměstnanost	
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	
Integrovaný regionální OP	
OP Technická pomoc	
Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	Financováno z ERDF a ESF
OP Praha Konkurenceschopnost	
OP Praha Adaptabilita	Financováno z ERDF
Cíl Evropská územní spolupráce	
OP Přeshraniční spolupráce ČR - Sasko	
OP Přeshraniční spolupráce ČR - Bavorsko	
OP Přeshraniční spolupráce ČR - Polsko	
OP Přeshraniční spolupráce ČR - Rakousko	
OP Přeshraniční spolupráce ČR - Slovensko	
OP Mezinárodní spolupráce	
OP Nadnárodní spolupráce	

Zdroj: Vlastní zpracování na základě Strukturální fondy EU 2014^{f14}

3.1.8 Přeshraniční spolupráce

První motivy navazování přeshraničních vztahů se projeví v Evropě těsně po druhé světové válce. Vyplývaly z nepříznivé atmosféry v příhraničních regionech, která se zde vytvořila v důsledku světové války (Wilam 2004). Příhraniční regiony byly řídko osídlené, ekonomicky slabé až zaostalé a odříznuté od jádrových oblastí (Jeřábek 2004). Obyvatelé těchto regionů tak zatoužili po nastolení trvalého míru a lepší kvalitě života. Jejich touhy se staly prvním impulzem pro vznik přeshraniční spolupráce.

¹⁴ Citováno 26. 3. 2014

V zájmu přeshraniční spolupráce byly zakládány sdružení obcí a regionální sdružení, z nichž některá se dále spojovala a vytvářela vyšší celky zvané euroregiony (Wilam 2004).

Řešení hraničních problémů bylo po dlouhou dobu v kompetenci jednotlivých států. Později se vznikem regionální politiky se objevila myšlenka přistupovat k daným problémům komplexně a integrovaně (Jeřábek 2004). Od 90. let 20. stol. tak EU začala poskytovat hraničním regionům specifickou podporu v podobě nové Iniciativy Společenství Interreg (Wilam 2004). Tato forma podpory umožňovala hraničním regionům navazovat vztahy s regiony ležícími za hranicemi a spolu rozvíjet svá území za pomoci evropských dotací. Takováto forma podpory prošla řadou reforem, principiálně však funguje dodnes.

Počátek přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Rakouskem je vztažen k pádu železné opony v roce 1989. Od té doby byla přeshraniční spolupráce uplatňována na několika úrovních. Na úrovni lokální se jednalo o spolupráci mezi jednotlivými obcemi. Na úrovni regionální byla přeshraniční spolupráce uplatňována mezi vzniklými euroregiony. Tehdejší spolupráce však postrádala organizovanost a administrativní kompetence. Ke zlepšení přeshraniční spolupráce po této stránce výrazně přispěl rok 1995, kdy Rakousko vstoupilo do EU. Od té doby mohla začít Evropskou unií koordinovaná česko-rakouská spolupráce podporovaná iniciativou Interreg IIA na rakouské straně a programem Phare CBC na české straně. Po vstupu České republiky do EU v roce 2004 mohly obě země čerpat podporu v rámci nové Iniciativy Interreg IIIA ČR - Rakousko. Na iniciativu Interreg IIIA v roce 2007 navazoval operační program přeshraniční spolupráce ČR – Rakousko, jehož podrobný popis je obsahem následující kapitoly (Jeřábek a Balej 2002).

3.1.9 OP přeshraniční spolupráce ČR – Rakousko

- *Zaměření programu*

OP Přeshraniční spolupráce ČR – Rakousko je zaměřen na:

- zlepšení dopravní dostupnosti přeshraničního regionu,
- ochranu životního prostředí,
- podporu rozvoje přeshraniční infrastruktury i služeb cestovního ruchu,
- podporu vzdělávání a sociální integrace,
- podporu spolupráce hospodářských subjektů a transferu technologií,
- podporu přeshraniční spolupráce územních samospráv na obou stranách hranice“ (Strukturální fondy 2014g).

- *Oprávnění žadatelé a finanční alokace programu*

O finanční podporu mohou žádat pouze veřejnoprávní instituce a neziskové organizace. Program je financován celkovou částkou 107,44 mil. € z ERDF, která je doplněna 18,96 mil. € z českých a rakouských veřejných zdrojů. Pro Českou republiku je z celkové částky 107,44 mil. € určeno 64,3 %, což je přibližně 69 mil. €. Zbýlých 35,7 % částky připadá rakouské straně (BusinessInfo 2010).

- *Programové území*

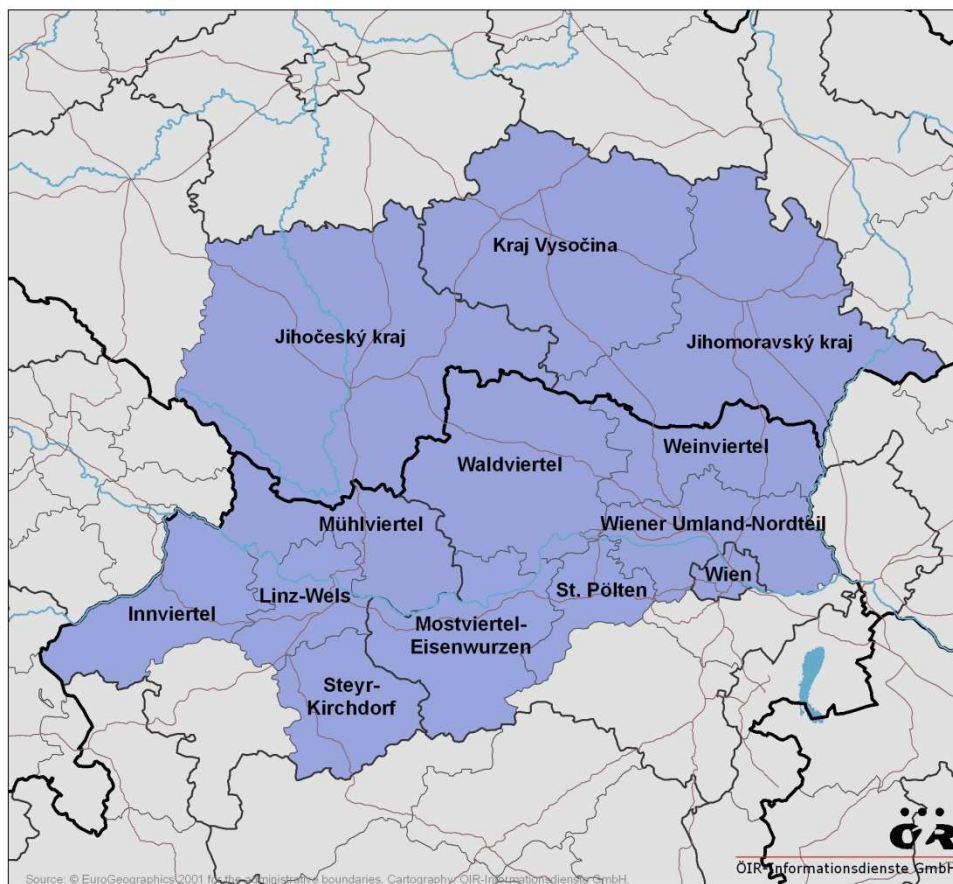
Do přeshraniční spolupráce je na českém území zapojen Jihočeský kraj, Jihomoravský kraj a kraj Vysočina a na rakouském území regiony Weinviertel, Waldviertel, Wiener Umland Nord, které se nacházejí ve spolkové zemi Dolní Rakousko. Dále pak region Mühlviertel, jenž je součástí spolkové země Horní Rakousko a město Vídeň. S omezenou podporou (do 20 % z prostředků alokovaných pro rakouskou stranu) mohou čerpat taktéž regiony Linz-Wels, Innviertel a Steyr-Kirchdorf z Horního Rakouska a St. Pölten a Mostviertel-Eisenwurzen z Dolního Rakouska (at-cz.eu 2014a¹⁵).

Finanční podpora je poskytnuta pouze za předpokladu, že přínosy z projektu pocítí obě dvě strany hranice a že příjemci dotace budou spolu spolupracovat nejméně dvěma následujícími způsoby: společná příprava, společné provádění,

¹⁵ Citováno 21. 4. 2014

společné využívání pracovníků a společné financování (Strukturální fondy 2014g¹⁶).

Obr. 2 Programové území

Zdroj: at-cz.eu 2014a¹⁷

¹⁶ Citováno 21. 4. 2014

¹⁷ Citováno 21. 4. 2014

- *Členění programu*

Operační program je členěn na tři prioritní osy a ty jsou dále rozděleny na oblasti podpory, které přesně vymezují, jaké typy projektů mohou získat podporu.

Tab. 4 Členění OP přeshraniční spolupráce ČR - Rakousko

Prioritní osa 1	Socio-ekonomický rozvoj, cestovní ruch a transfer know-how
Oblast podpory 1	Infrastruktura a služby spojené s podnikáním
Oblast podpory 2	Cestovní ruch, kultura a ekonomika volného času
Oblast podpory 3	Rozvoj lidských zdrojů, trh práce, vzdělávání a kvalifikace
Oblast podpory 4	Sociální integrace, prevence zdravotních a sociálních rizik
Prioritní osa 2	Regionální dostupnost a udržitelný rozvoj
Oblast podpory 5	Doprava a regionální dostupnost
Oblast podpory 6	Životní prostředí a prevence rizik
Oblast podpory 7	Udržitelné sítě a struktury institucionální spolupráce
Prioritní osa 3	Technická pomoc

Zdroj: at-cz.eu 2014b¹⁸

Technická pomoc jako priorita 3 není určena pro žadatele. Jedná se o nástroj implementačního orgánu k financování činností, které souvisí s řízením programu, např. výběr projektů, monitoring projektů a programu, poskytování informací apod. (BusinessInfo 2010).

- *Řídící struktury programu*

Řídící orgán

Funkci řídicího orgánu plní Úřad spolkové vlády Dolního Rakouska v St. Pölten. Řídící orgán zodpovídá za řízení a realizaci operačního programu. Ve své činnosti je podporován Národním orgánem, Regionálními subjekty a Společným technickým sekretariátem (DataPlán 2014¹⁹).

¹⁸ Citováno 22. 4. 2014

¹⁹ Citováno 7. 7. 2014

Národní orgán

Národním orgánem je Ministerstvo pro místní rozvoj, které má důležitou řídicí a poradní funkci při implementaci programu v České republice (Joint technical Secretariat 2014²⁰).

Regionální subjekty

Regionální subjekty hrají důležitou roli v podávání informací potenciálním žadatelům o dotaci a v zajišťování publicity programu na regionální úrovni (Joint technical Secretariat 2014).

Regionálními subjekty jsou:

- Úřad zemské vlády Dolního Rakouska (Odbor územního plánování a regionální politiky),
- Úřad zemské vlády Horního Rakouska (Odbor územního plánování),
- Úřad vlády Vídně (Odbor strategií EU a ekonomický rozvoj),
- Krajský úřad Jihomoravského kraje (Odbor regionálního rozvoje),
- Krajský úřad kraje Vysočina (Odbor regionálního rozvoje),
- Krajský úřad Jihočeského kraje (Odbor grantů a evropské integrace) (DataPlán 2014²¹).

Společný technický sekretariát (JTS)

Je zodpovědný především za:

- přípravu k zasedání Monitorovacího výboru, rozesílání dokumentace k jednání a tvorbu zápisů z jednání,
- vypracovávání zpráv o realizaci programu,
- publicitu programu,

²⁰ Citováno 7. 7. 2014

²¹ Citováno 7. 7. 2014

- registrování předložených projektů a jejich vkládání do Centrálního monitorovacího systému,
- hodnocení projektových žádostí s podporou regionálních subjektů,
- administrativu projektů od jejich registrace po kompletní ukončení,
- podávání informací realizátorům projektů (DataPlán 2014²²).

Certifikační a Auditní orgán

Vykonává Úřad spolkového kancléře Rakouské republiky ve Vídni, který v certifikační činnosti přijímá finanční prostředky od Evropské komise a ty dále převádí vedoucím partnerům projektů. Dále pak podepisuje ověřené výkazy výdajů a žádosti o platby.

V auditní činnosti auditnímu orgánu napomáhá auditní skupina tvořená ze zástupců členských států podílejících se na operačním programu, která vypravovává svůj jednací řád.

Cílem Auditního orgánu je zajistit, aby byly při auditní činnosti zohledněny mezinárodně uznávané auditorské standardy (DataPlán 2014).

Funkce auditního orgánu v České republice je svěřena Ministerstvu financí.

Kontrolní orgán

Ověřování legality a řádnosti výdajů vykázaných každým příjemcem je v České republice svěřeno Centru pro regionální rozvoj ČR (CRR) a v Rakousku následujícími orgány:

- Úřad zemské vlády Dolního Rakouska (Odbor územního plánování),
- Úřad zemské vlády Horního Rakouska (Odbor územního plánování),
- Úřad vlády Vídně (Odbor strategií EU a ekonomického rozvoje).

Každému projektovému partnerovi je přidělen odpovědný kontrolor, který je uveden ve smlouvě o ERDF prostředcích (DataPlán 2014).

²² Citováno 7. 7. 2014

Práce kontrolorů spočívá v ověřování zda:

- jsou deklarované výdaje skutečné,
- byly spolufinancované produkty a služby dodány v souladu se smlouvou o ERDF prostředcích,
- je žádost o platbu od žadatelů v pořádku,
- jsou projekty a výdaje v souladu s pravidly Společenství a s národními pravidly,
- nebylo provedeno dvojité financování výdajů s ostatními programy Společenství a s národními programy (DataPlán 2014²³).

3.1.10 Hranice jako bariéra nebo prostor zprostředkování

Než bude přistoupeno k samotnému hodnocení hranice a její funkce, bylo by vhodné si nejdříve vysvětlit, co pojem hranice znamená. Protože lze na význam hranice pohlížet z mnoha odborných směrů, ať už ekonomického, politického, právního či vojenského, v této práci bude hranice vnímána z pohledu politické geografie.

V duchu této vědní disciplíny se můžeme setkat s různými definicemi hranice od různých autorů. Např. Šindler a kol. (1996 in Jeřábek 2004) definují hranici jako „konvenčně (smluvně) stanovenou linii na mapách a v terénu, která odděluje území jednoho suverénního státu od území jiného suverénního státu nebo od oblasti nepodléhající suverénní moci žádného státu (volné moře)“. Vedle toho Haggett (1975) používá slovo hranice k popsání „obvodu teritorií, přičemž za teritorium považuje oblast, nad níž jsou určitým způsobem vykonávána práva vlastnictví“. Podrobnější definici můžeme získat např. od Heigla (1978 in Jeřábek 2004), který pod pojmem hranice rozumí „právně fixovanou a/nebo v přírodě stanovenou linii, která spojuje homogenní či/nebo heterogenní region, které tvoří administrativní, hospodářskou nebo politickou jednotu“.

²³ Citováno 7. 7. 2014

Hranice v předindustriálním období nebyly v krajině jednoznačně vymezeny. V té době měly hranice nejčastěji podobu hraničního prostoru mezi jednotlivými panstvími a pevně byla hranice stanovena pouze tam, kde docházelo k vojenským střetům. Od poloviny 19. stol. v souvislosti s přechodem tradiční společnosti k moderní (industriální) společnosti, se postupně měnil význam hranic. Docházelo k postupnému formování národních států na základě zprvu etnických později politických hranic (Jeřábek 2004).

Vzniklé hranice tak povětšinou rozdělily regiony, které po staletí patřily k sobě a tím se zasadily o zrod příhraničních regionů. Příhraniční region se od ostatních regionů odlišuje tím, že je do značné míry ovlivňován hranicí, podél které se nachází. Podle Maiera (1990 in Jeřábek 2004) můžeme hranice rozdělit v závislosti na jejich propustnosti na tři následující typy: „hranice uzavřené, částečně otevřené a otevřené“. Dále tento autor vymezuje na základě typu hranice čtyři druhy příhraničního regionu:

- *příhraniční region jako otevřený* – hranice je propustná avšak pouze z jedné strany,
- *příhraniční region jako uzavřený* – hranice je uzavřená, uvnitř regionu se vše koncentruje do centrálních oblastí na úkor okrajových oblastí, tím vzniká rozdíl mezi centrem a periferií,
- *příhraniční region jako systém mostu mezi sousedními státy* – hranice je částečně otevřená, na některých místech jsou hraniční přechody (mosty), které slouží k výměně zboží a osob,
- *příhraniční region jako systém kontaktního území* – hranice je otevřená, region vytváří vzájemné vztahy přes hranice (Maier 1990 in Jeřábek 2004).

Je zcela zřejmé, že propustnost hranic mezi příhraničními regiony se v průběhu let různě měnila zejména pak vlivem politického dění v Evropě a charakterem vztahů mezi sousedními státy. Prakticky do roku 1989 od počátku utváření evropských států, měly hranice spíše bariérovou funkci. Hranice byly vnímány jako „jizvy mezi národy“, zejména tam, kde docházelo k válečným konfliktům me-

zi sousedními národy. Takovéto vnímání hranic zůstalo v myšlení některých lidí dodnes. Po pádu železné opony se hranice mezi státy postupně stávaly v souvislosti s evropskou integrací propustnějšími. V příhraničních regionech začaly vznikat nejrůznější formy sdružení obcí, měst či podnikatelských subjektů, která kolikrát vyústovala v tvorbu již zmíněných euroregionů. Tyto místní a přeshraniční aktivity daly vznik novým vztahům mezi obyvateli obou stran státní hranice (Jeřábek 2004).

Partnerství mezi subjekty vznikaly a stále vznikají za účelem výměny informací, vyjednávání o společných zájmech a řešení problémů s pozitivním dopadem na rozvoj území. Stává se však, že jsou dohody o partnerství uzavírány i za zcela odlišnými účely než zde uvedenými. Takováto partnerství, jak uvádí Binek (2011), která jsou uměle vytvořená nebo finančně účelová, jednotlivé regiony spíše brzdí, než rozvíjí.

Co se týče samotné hranice mezi Českou republikou a Rakouskem, můžeme s jistotou říci, že byla po dlouhou dobu nepropustnou bariérou. Přestože tato hranice není ještě moc dobře probádána, podle Jeřábka (2004) se vlivem „odlišného vývoje po obou stranách hranice, utvořilo značně diferencované, periferní území bez významných vlastních rozvojových možností“. Zato Havlíček v publikaci *Pohraničí, přeshraniční spolupráce a euroregiony* (2002) poukazuje na „poměrně homogenní charakter“ území při česko-rakouských hranicích.

I pro česko-rakouskou hranici znamenal rok 1990 zásadní změnu v její funkci. Její bariérovost byla s postupem času potlačena, neboť jedním z důležitých cílů regionální politiky bylo vytvoření dobrých sousedských vztahů, ale především zajištění stejné kvality života obyvatel v příhraničí, jakou mají obyvatelé vnitrozemí. Hranice začala plnit funkci kontaktní a přeshraniční spolupráce nabývala na síle (Jeřábek 2004). Ostatně, zda je dnes česko-rakouská hranice propustná a zda přeshraniční spolupráce funguje dobře s pozitivními vyhlídkami do budoucnosti, bude vyvráceno nebo potvrzeno v praktické části této práce.

Na základě výše uvedeného textu můžeme tedy odpovědět na otázku, a sice zda je hranice bariérou nebo prostorem zprostředkování? V současné době je hranice mezi státy spíše prostorem zprostředkování kontaktů než bariérou. O hranici jako bariéře můžeme mluvit v souvislosti s obdobím před rokem 1989 nebo i dnes, ale to spíše jen v podvědomí lidí, kteří byli v minulosti zasaženi válkami a tyto bolestné vzpomínky na zneprátelené přeshraniční vztahy v nich stále přetrvávají (Jeřábek 2004).

4 Empirická část práce

Empirická část práce obsahuje kvantitativní a kvalitativní výzkum. Kvantitativní výzkum je rozdělen na několik částí. V první části výzkumu je zhodnoceno postavení programu OP přeshraniční spolupráce ČR – Rakousko mezi ostatními operačními programy z pohledu alokace finančních prostředků z ERDF. Druhá část výzkumu se týká alokace finančních prostředků jednotlivým konečným příjemcům v průběhu prodlouženého sedmiletého období. Třetí část obsahuje analýzu vybraných projektů, která spočívá v rozčlenění souboru projektů dle zvolených charakteristik – dle prioritní osy, oblasti podpory, regionu vedoucího partnera, právní formy žadatele a dle schopnosti projektových partnerů plnit kritéria přeshraniční spolupráce. V rámci výzkumu je také zjišťováno, mezi kterými regiony programového území se nachází nejpropustnější hranice v souvislosti s počtem realizovaných projektů. V závěru kvantitativního výzkumu je hodnoceno, s jakým úspěchem se přeshraničním partnerům daří plnit programové indikátory a jak si na tom program stojí z hlediska publicity.

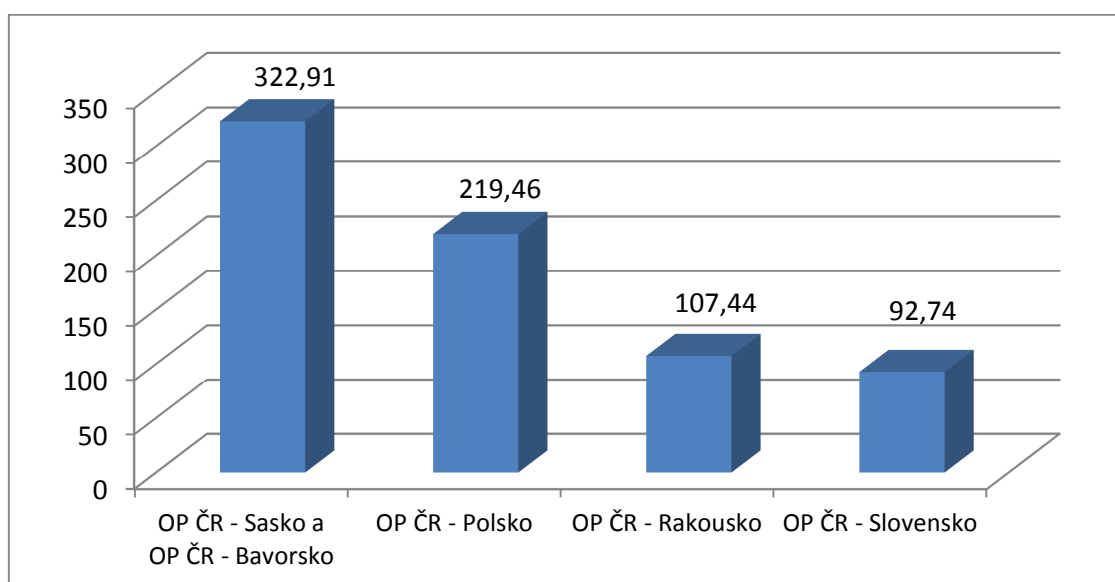
Součástí kvalitativního výzkumu je prezentace vybraných přeshraničních projektů, které byly podpořeny z OP ČR-Rakousko. Přeshraniční spolupráce je v této fázi hodnocena z pohledu samotných realizátorů projektů, jejichž názory jsou získávány prostřednictvím dotazníkového šetření. Výsledky šetření jsou následně vyhodnoceny a patřičně okomentovány.

4.1 Kvantitativní výzkum

4.1.1 Postavení OP přeshraniční spolupráce ČR – Rakousko mezi ostatními OP z pohledu alokovaných finančních prostředků

Česká republika má pro programové období 2007-2013 schváleno v rámci třetího cíle Evropské územní spolupráce pět operačních programů orientovaných na přeshraniční spolupráci. Na jednotlivé programy jsou alokovány finanční prostředky z ERDF v různé výši, což zachycuje graf níže.

Graf.1 Rozdělení finančních prostředků z ERDF mezi jednotlivé OP přeshraniční spolupráce v mil. €.

Zdroj: Vlastní zpracování

Z grafu 1 je zřejmé, že nejvíce finančních prostředků je z ERDF přiděleno na přeshraniční spolupráci České republiky s Německem. Jedná se o téměř 323 mil. €. Tato částka je rozdělena mezi dva operační programy. Pro OP Přeshraniční spolupráce ČR - Sasko je vytyčeno 207,4 mil. € a pro OP Přeshraniční spolupráce ČR – Bavorsko 115,51 mil. €. Zhruba o 100 mil. € méně je vyčleněno na OP Přeshraniční spolupráce ČR – Polsko. Na třetím místě s přibližně 107 mil. € se umístil OP ČR – Rakousko. Nejméně finančních prostředků tj. necelých 93 mil. € je z ERDF přiděleno OP ČR – Slovensko.

4.1.2 Alokace finančních prostředků z ERDF konečným příjemcům projektů v programovém období 2007-2013

Pro konec programového období 2011-2013 stanovila nařízení Evropské Unie pravidlo $n+2$, které je založeno na možnosti dočerpání finančních prostředků z ERDF do dvou let po ukončení daného období. To znamená, že nárokové prostředky z ERDF pro rok 2012 a 2013 mohou být čerpány i v letech 2014 a 2015. Samotná realizace projektů musí být však ukončena do 31. března 2015.

Tabulka 5 obsahuje projekty, které byly jak po realizační tak po finanční stránce ukončeny. Dále prezentuje projekty, jejichž realizace byla sice ukončena, ale stále nebyly vyplaceny všechny ERDF prostředky projektovým partnerům. V takovém stavu se nachází většina projektů. Do tabulkové prezentace jsou zařčleněny také projekty, které momentálně probíhají.

Protože se projekty vyskytují v různé projektové fázi, byly za účelem jejich sjednocení v tabulce použity schválené finanční částky z ERDF. Z toho důvodu, je důležité poznamenat, že jednotlivé schválené částky ne vždy korespondují s konečnými vyplacenými sumami, neboť při možných úsporách nákladů při realizaci projektu může dojít k vyplacení nižší dotace. Lze však předpokládat, že uvedené roční sumy buď již neporostou, nebo porostou jen v malé míře. O navýšení finančních kapacit mohou vedoucí partneři projektů požádat, ale jen ve výjimečných případech.

Tab. 5 Alokace finančních prostředků z ERDF v období 2007-2015

Rok ukončení realizace projektu	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Celkem
Schválená suma z ERDF (v €)	491 266	7 421 535	18 728 916	13 790 410	15 477 576	32 168 108	11 131 792	99 209 603
Počet projektů	3	19	41	29	26	66	7	191

Zdroj: Vlastní zpracování

V roce 2007 neproběhla realizace žádného projektu z důvodu přípravy operačního programu. V roce 2008 již začalo s realizací 52 projektů, z nichž pouze 3 byly krátkodobé, a tedy ukončené již v roce 2009. V roce 2010 bylo zrealizováno 19 projektů, pro které byla ratifikována finanční částka přibližně 7,4 mil. €. Velmi úspěšný byl rok 2011, neboť se zdařila realizace až 41 projektů, která si vyžádala schválení finančních prostředků v hodnotě necelých 19 mil. €. V roce 2012 bylo na 29 projektů schváleno přes 13,5 mil € a na 26 projektů v roce 2013 celkem 15,5 mil. €. Z toho plyne, že projekty v roce 2013 byly po finanční stránce více náročné. Ostatně zdaleka nejvyšší počet implementovaných projektů se očekává na konci letošního roku. Osmnáct projektů z výše uvedených 66 již bylo ukončeno a nyní probíhá vyplácení nárokovaných prostředků, které v součtu dávají dohromady částku kolem 11 mil. €. Zbylých 48 projektů, jež jsou spolufinancované sumou 21 mil. €, ještě stále probíhá. Rok 2015 přinese dokončení posledních 7 projektů.

Do tabulky nebylo zařazeno celkem 5 projektů, které doposud nebyly projednány Monitorovacím výborem. V případě, že tyto projekty budou schváleny, celková suma dotací by byla navýšena přibližně o 1 111 845 €. Kromě doposud neschválených projektů nejsou do tabulkové prezentace zařazeny ani projekty, které spadají do třetí prioritní osy Technická pomoc, poněvadž tyto projekty slouží

pro administraci, propagaci, monitorování a vyhodnocování OP, a tedy nevytvářejí konkrétní výstupy. Jedná se celkem o 14 projektů, k jejichž provedení byla schválena částka z ERDF v hodnotě přibližně 6 204 630 €. Pokud tuto částku odečteme od celkové alokace programu 107,44 €, získáme 101 235 370 € určených na spolufinancování projektů. Z této částky představuje výše získaných 99 209 603 € přibližně 97,9 %. Pokud by monitorovací výbor schválil pět výše zmíněných projektů, celková suma příslibených finančních prostředků konečným příjemcům by se dostala na hodnotu 100 321 448 €, která by představovala zhruba 99 % z alokace programu snížené o finanční prostředky vyčleněné na Technickou pomoc.

Přestože hodnoty uvedené v tabulce 5 jsou pouze orientační, lze na jejich základě poukázat na úspěšnou alokaci finančních prostředků programu (97,9 %) realizátorům projektů. Celková úspěšnost programu bude však zajištěna, pokud tyto alokované prostředky budou v konečné fázi také vyplaceny. Proces vyplácní finančních prostředků je však poměrně problémový. O jeho průběhu je podrobněji řečeno v kapitole Diskuze výsledků.

4.1.3 Analýza vybraných projektů

Cílem této analýzy je rozčlenění 191 projektů dle zvolených charakteristik – dle prioritní osy, oblasti podpory, regionu vedoucího partnera, právní formy žadatele a dle schopnosti projektových partnerů plnit kritéria přeshraniční spolupráce. V případě členění projektů dle prioritní osy a oblasti podpory jsou ze stejného důvodu jako v předchozí kapitole uváděny u projektů opět schválené sumy z ERDF.

- *Členění projektů dle prioritní osy*

Tab. 6 Členění projektů dle prioritní osy

Prioritní osa	Počet projektů	Schválená částka z ERDF v €
Prioritní osa 1	103	46 558 657
Prioritní osa 2	88	52 650 946
Celkem	191	99 209 603

Zdroj: Vlastní zpracování

Pod prioritní osou 1 Socio-ekonomický rozvoj, cestovní ruch a transfer know-how je evidováno 103 projektů, což je o 25 projektů více než v prioritní ose 2 Regionální dostupnost a udržitelný rozvoj. Na tyto projekty je přitom alokována nižší dotační částka. Důvodem je přítomnost nemalého množství velkých projektů v oblasti podpory 2.1 a 2.3, které čerpají obrovské dotační částky.

- *Členění projektů dle oblasti podpory*

Tab. 7 Členění projektů dle oblasti podpory

Oblast podpory	Počet projektů	Schválená suma z ERDF v €
Oblast podpory 1.1	20	9 855 614
Oblast podpory 1.2	41	20 942 283
Oblast podpory 1.3	28	10 291 217
Oblast podpory 1.4	14	5 469 543
Oblast podpory 2.1	40	20 133 758
Oblast podpory 2.2	26	17 104 934
Oblast podpory 2.3	22	15 412 253
Celkem	191	99 209 603

Zdroj: Vlastní zpracování

Cestovní ruch je významným hospodářským odvětvím ve všech regionech programového území. Je tedy přirozené, že největší množství projektů s nejvyšší přislíbenou sumou tj. téměř 21 mil. € je realizováno v oblasti podpory 1.2 Cestovní ruch, kultura a ekonomika volného času. Cílem 41 projektů je posílit přeshraniční turistický ruch a tím zvýšit atraktivitu daných regionů.

Těsně za oblastí podpory 1.2 se drží se 40 projekty oblast podpory 2.1 Doprava a regionální dostupnost, do které směřuje přibližně 20 mil. €. Obsahem většiny projektů je rekonstrukce vybraných silničních úseků nebo rozšíření či revitalizace stávající sítě cyklostezek. Jednotlivé projekty mají přispět k lepšímu silničnímu propojení přeshraničních regionů a tím podpořit přeshraniční mobilitu.

Nemalé množství projektů je schváleno v oblasti podpory 1.3 Rozvoj lidských zdrojů, trh práce, vzdělání a kvalifikace. Projekty jsou často zaměřeny např. na realizaci bezhraničního trhu práce, kvalifikaci osob v oborech, které jsou na trhu žádané a podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Všeobecným cílem všech projektů je podnítit vyšší zaměstnanost v regionech.

Další preferovanou oblastí ze strany žadatelů je oblast podpory 2.2 Životní prostředí a prevence rizik. Tato oblast podpory mimo jiné slouží také jako nástroj využívaný projektanty v boji proti povodním, kterými byly v minulosti těžce zasaženy některé části programového území.

Značně vysokou finanční částkou je podpořeno 22 projektů v rámci oblasti 2.3 Udržitelné sítě a struktury institucionální spolupráce. Některým projektům byla schválena podpora v hodnotě až 3 mil. €.

Mezi méně významné můžeme zařadit oblasti podpory 1.1 Infrastruktura a služby spojené s podnikáním a inovacemi a 1.4 Prevence zdravotních a sociálních rizik, sociální integrace, na které připadá nejmenší množství projektů.

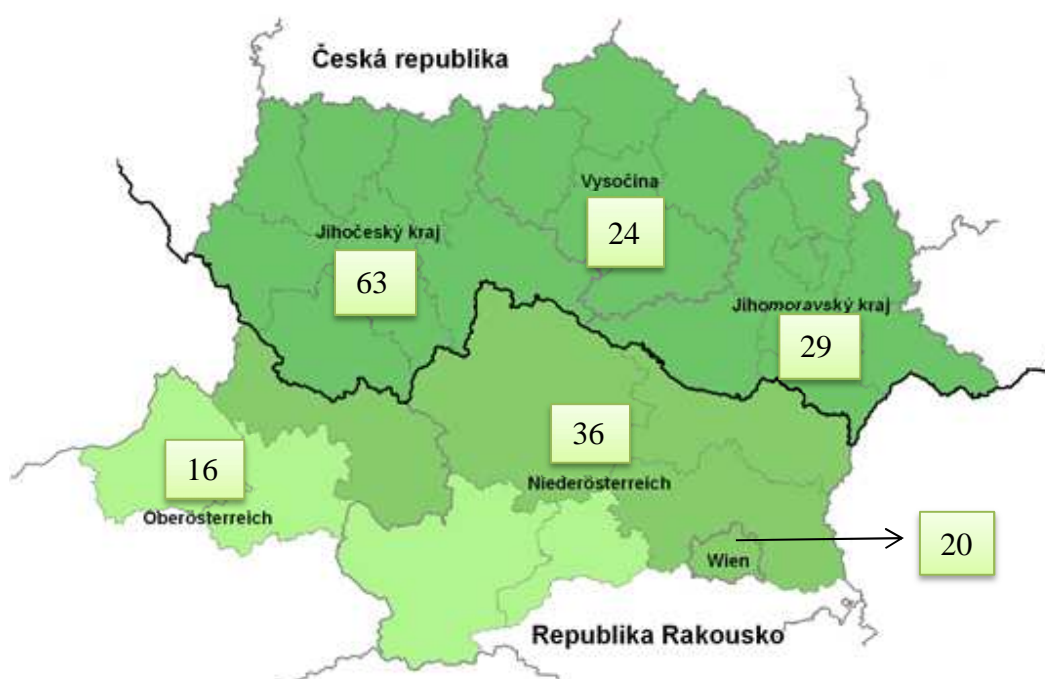
- *Členění projektů dle regionu vedoucího partnera*

Na každém projektu, který je podpořen z OP přeshraniční spolupráce ČR - Rakousko, musí pracovat tým skládající se minimálně z jednoho českého a jednoho rakouského partnera. V každém projektovém týmu musí být zvolen tzv. leader partner neboli vedoucí partner, který kromě toho, že přebírá zodpovědnost za nadnárodní řízení projektu, také odevzdává dvojjazyčnou projektovou žádost, čímž se stává žadatelem o finanční dotaci. Vedoucím partnerem může být sub-

jekt se sídlem uvnitř i mimo programové území, ale jeho projekt musí být ve vymezeném území programu vždy realizován.

Kompletně vyplněnou projektovou žádost se všemi jejími přílohami vedoucí partner odevzdává příslušnému regionálnímu subjektu v místě, kde bude projekt realizován. V případě, že realizace projektu bude probíhat na území více regionů, vedoucí partner podá projektovou žádost regionálnímu subjektu v tom regionu, ve kterém očekává největší množství vynaložených rozpočtových nákladů projektu. Na české straně jsou regionálními subjekty krajské úřady jednotlivých krajů a na rakouské straně jsou jimi zemské úřady Horního Rakouska, Dolního Rakouska a Vídně. Čeští vedoucí partneři mají možnost předkládat projektové žádosti také na Společný technický sekretariát (JTS), který sídlí v Brně.

Obr. 3 Členění projektů dle regionu vedoucího partnera

Zdroj: Centrum pro regionální rozvoj 2009

Obrázek 3 informuje o vysoké aktivitě subjektů na území Jihočeského kraje, kteří řídí realizaci 63 projektů. Nejčastějšími žadateli těchto projektů jsou subjekty z Českých Budějovic, ty tvoří zhruba polovinu všech žadatelů. Na území Jihomo-

ravského kraje berou zodpovědnost za 25 projektů z výše uvedených 29 subjekty z Brna. Zde lze upozornit na silné postavení města Brna při čerpání dotací z programu. Subjekty z kraje Vysočina řídí nejmenší množství projektů na české straně programu. Jedním z důvodů je jistě nižší schopnost leader partnerů realizovat projekty v kraji tak, aby byly splněny podmínky přeshraničního dopadu. Zásadní roli zde hraje lokalita kraje. Kraj Vysočina jako jediný region na české straně neleží při česko-rakouských hranicích. Mezi vedoucími partnery mají dominantní postavení subjekty z krajského města Jihlavy.

Na rakouské straně je řízeno ze strany vedoucích partnerů o poznání menší množství projektů. Je to dáno tím, že rakouské straně je z důvodu vyšší ekonomické úrovně státu přidělena výrazně nižší suma peněz z ERDF.

Nejvíce projektů je schváleno vedoucími partnery z Dolního Rakouska. Důvodem může být opět poloha této spolkové země. Dolní Rakousko má totiž společné hranice jak s Jihočeským, tak s Jihomoravským krajem. Díky této poloze se projektantům otevírá jistě více příležitostí při realizaci přeshraničních projektů. Na české straně tuto strategickou polohu zaujímá Jihočeský kraj, kde je taktéž největší kumulace vedoucích partnerů projektů.

Vídeň má přibližně stejné postavení v programu jako kraj Vysočina. Kvůli větší vzdálenosti od státní hranice se projekty s přeshraničním dopadem realizují v tomto regionu o něco obtížněji. Může to mít za následek fakt, že někteří vídeňští leader partneři realizují projekty s dopadem v Dolním a Horním Rakousku. Tedy pouze 15 z 20 projektů má přínos pro hlavní město Rakouska. Posledních 16 projektů je schváleno leader partnery z Horního Rakouska.

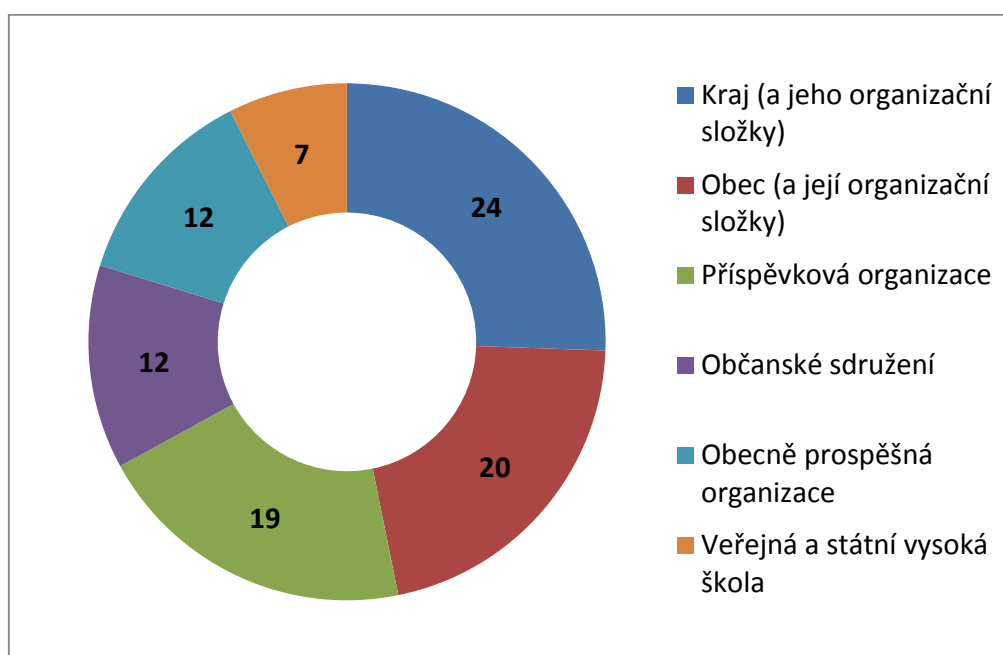
Při součtu všech projektů zaznamenaných v obrázku 3, bychom došli k číslu 188 nikoliv 191. Tři scházející projekty jsou řízeny subjekty z Prahy. Z toho důvodu je nelze do obrázku 3 začlenit.

- *Členění projektů dle právní formy žadatele*

O finanční podporu z OP ČR-Rakousko mohou oprávněně požádat pouze veřejnoprávní instituce a neziskové organizace. Při určení právní formy žadatele

v projektové žádosti neexistuje jednotný seznam oprávněných žadatelů, ze kterého by vedoucí partneři vybírali. Čeští vedoucí partneři si musí zvolit právní formu ze seznamu českých oprávněných žadatelů a rakouští ze seznamu rakouských oprávněných žadatelů. Rozčlenění 191 projektů dle právní formy žadatele musí být tudíž provedeno zvlášť pro české a zvlášť pro rakouské území.

Graf.2 Členění projektů dle právní formy žadatele na české straně

Zdroj: Vlastní zpracování

Nejčastějším žadatelem na české straně programového území jsou kraje a jejich organizační složky, jimž je připisováno 24 projektů. Nejvíce se krajské úřady při získávání evropských dotací angažují v oblasti infrastruktury. Přibližně polovina ze zmíněných 24 projektů posiluje infrastrukturní síť v Jihočeském kraji a v kraji Vysočina.

Hned po krajích se velmi úspěšně ucházejí o finanční dotace obce a jejich organizační složky, které taktéž nejčastěji realizují infrastrukturně zaměřené projekty.

Přestože mají právo o finanční podporu zažádat příspěvkové organizace státu, krajů, obcí, svazku obcí. Devadesát procent projektů z výše uvedených 19 je po-

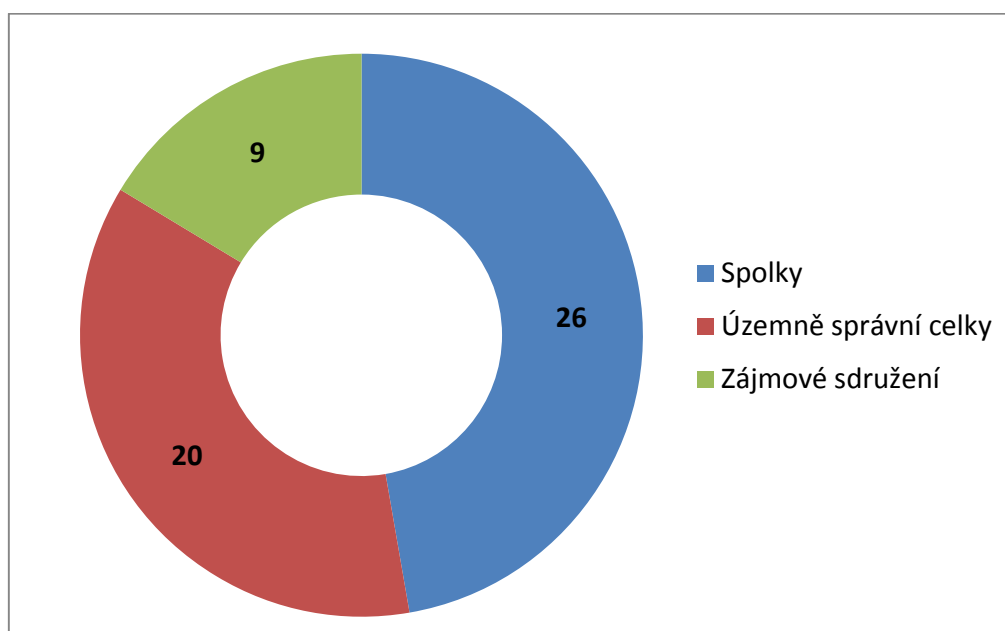
dáno výhradně ze strany příspěvkových organizací krajů. Mezi velmi časté příjemce dotace patří příspěvková organizace Správa a údržba silnic Jihomoravského kraje, která implementuje infrastrukturní projekty v Břeclavi a ve Znojmě. Dalšími žadateli jsou např. Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, Prácheňské muzeum v Písku a Jihočeská centrála cestovního ruchu, kteří realizují projekty pod oblastí podpory 1.2 Cestovní ruch, kultura a ekonomika volného času.

Dvanáct projektů je úspěšně podáno ze strany nejrůznějších občanských sdružení, přičemž tematicky tyto projekty spadají do pěti ze sedmi oblastí podpory. Žadatelem stejného počtu projektů jsou také obecně prospěšné organizace.

O evropské finanční prostředky projevují zájem také vysoké školy. Mezi žadateli nacházíme Vysokou školu Polytechnickou v Jihlavě, Masarykovu univerzitu v Brně a Jihočeskou univerzitu v Českých Budějovicích.

V grafu 2 nejsou uvedeni všichni žadatelé. Finanční prostředky z ERDF čerpají také subjekty, jako např. státní podniky, nadace, veřejné výzkumné instituce a jiné. Jejich aktivita je však oproti výše uvedeným subjektům v průběhu programového období výrazně nižší, a to max. do 4 zrealizovaných projektů, proto jim při sestavování grafu nebyl přikládán velký význam.

Graf.3 Členění projektů dle právní formy žadatele na rakouské straně

Zdroj: Vlastní zpracování

Různě orientované spolky jsou nejčastějšími žadateli na rakouské straně programového území. Zde si lze všimnout rozdílu oproti české straně, na které projevují největší zájem územně správní celky. Na rakouské straně územně správní celky zastupují až druhé místo co do počtu projektů (20). Kromě výše uvedených žadatelů jsou ještě relativně častými příjemci dotace zájmová sdružení a mnoho dalších nejmenovaných subjektů s velmi nízkým počtem uskutečněných projektů.

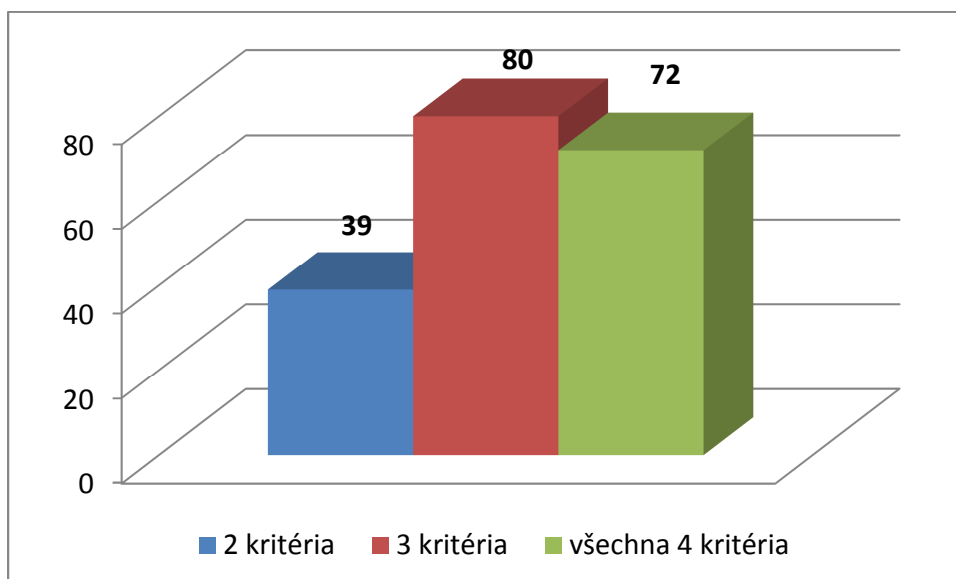
- *Členění projektů dle schopnosti projektových partnerů plnit kritéria přeshraniční spolupráce*

Dle nařízení o ERDF mají projektoví partneři povinnost během realizace projektu splnit alespoň 2 ze 4 následujících kritérií:

- společná příprava,
- společná realizace,
- společný personál,
- společné financování.

Vybraná kritéria projektanti uvádějí již v projektové žádosti a v průběhu realizace projektu podávají zprávy, jakými způsoby je naplňují. O tom, jaká kritéria se partneři 191 projektů rozhodli splnit, informuje graf 4.

Graf.4 Schopnost projektových partnerů plnit kritéria přeshraniční spolupráce

Zdroj: Vlastní zpracování

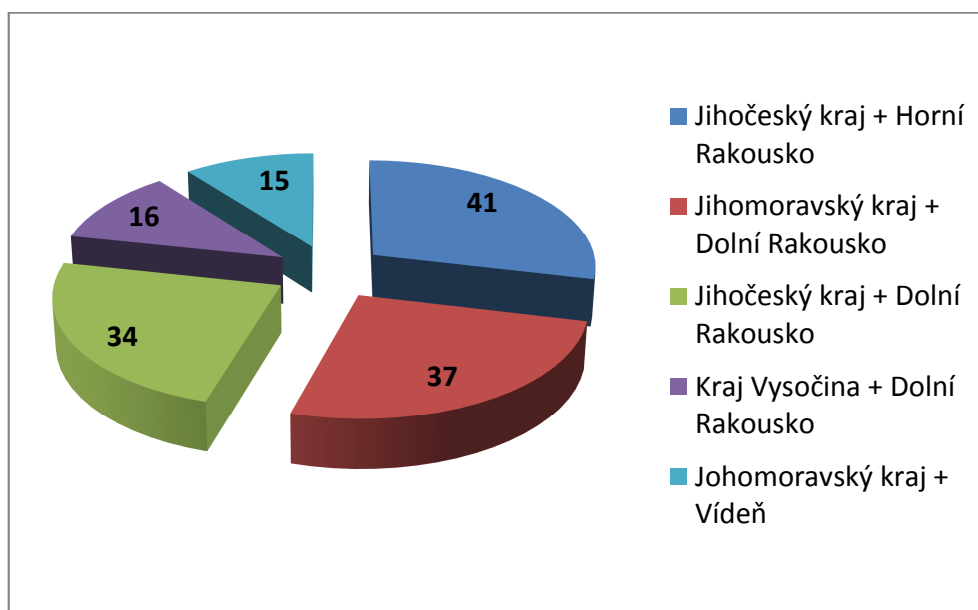
Z grafu 4 lze vyvodit v zásadě pozitivní závěry. Pouze 39 projektů ze 191 hodnocených splňuje 2 ze 4 kritérií, přičemž 35 z nich, tedy naprostá většina splňuje kritérium společné přípravy a společné realizace. Za často obtížné kritérium se ze strany projektantů jeví společný personál. Toto kritérium spočívá ve vzájemné kooperaci mezi pracovníky, kteří jsou delegováni jednotlivými projektanty. Tým složený z česko-rakouských pracovníků je většinou zodpovědný za realizaci části projektu, nebo někdy i celého projektu, což vyžaduje sjednání pravidelných schůzek a plnění společných aktivit. Častou příčinou špatné komunikace mezi pracovníky je jazyková bariéra a velká dojezdová vzdálenost. Ostatně náročnost plnění třetího kritéria se potvrdila také u 80 projektů, z nichž 74 % naplňují kritérium společné přípravy, realizace a financování, nikoli však kritérium společného personálu. Zbylých 72 projektů splňují všechna čtyři kritéria přeshraniční spolupráce.

4.1.4 Nejúspěšnější spolupráce mezi regiony programu

Programové území je vymezeno 6 regiony. Na české straně programu se jedná o regiony Jihočeský kraj, Jihomoravský kraj a kraj Vysočina. Zbylé tři regiony Horní Rakousko, Dolní Rakousko a Vídeň se nacházejí na rakouské straně programu. Projektanti z těchto regionů, vždy minimálně jeden z českého a jeden z rakouského regionu, uzavírají smlouvu o spolupráci. Jak již bylo řečeno, do projektového týmu se mohou zapojit také projektanti z jiných regionů. Jejich aktivita však byla od začátku programového období méně častá.

Mezi šesti regiony může docházet k velkému počtu uzavřených spoluprací. Z toho důvodu jsou v grafu 6 prezentovány pouze ty spolupráce regionů, které úspěšně směřují k realizaci největšího počtu projektů.

Graf.5 Nejúspěšnější spolupráce napříč programovým územím

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 5 odhaluje skutečnost, že nejpropustnější hranice existuje mezi Jihočeským krajem a spolkovou zemí Horní Rakousko, neboť projektanti z těchto regionů realizují největší počet projektů. Projektanti z Jihočeského kraje často uzavírají smlouvu o spolupráci vedle partnerů z Horního Rakouska také s partnery z Dolního Rakouska. Tato spolupráce vede k 34 implementovaným projektům.

Za velmi úspěšnou lze pokládat také spolupráci mezi projektanty z Jihomoravského kraje a Dolního Rakouska, jejímž výsledkem je 37 uskutečněných projektů. Subjekty z Vídně nejčastěji navazují kontakty se subjekty z Jihomoravského kraje a na 16 projektech spolupracují projektové týmy tvořené subjekty z kraje Vysočina a Dolního Rakouska.

Spolupráce neprobíhá vždy jen mezi dvěma regiony, jak prezentuje Graf 5. Smlouvu o spolupráci uzavírají projektanti i z více regionů najednou. Jako příklad lze uvést spolupráci mezi Jihočeským krajem, Dolním Rakouskem a krajem Vysočina nebo Jihomoravským krajem, krajem Vysočina a Vídní. Zaznamenány jsou také projektové týmy, jejichž členové pocházejí až ze čtyř regionů. Větší týmy však evidovány nebyly. Čím více regionů je zapojeno do spolupráce, tím náročnější je projektová komunikace. Z toho důvodu představují projekty řízené projektanty z více jak dvou regionů výraznou menšinu.

4.1.5 Hodnocení plnění programových indikátorů a hodnocení publicity programu

Na začátku programového období 2007-2013 se konala schůze hlavních představitelů programu, kteří projednali agendu spojenou s fungováním programu v budoucích sedmi letech. Do této agendy patřilo mimo jiné také stanovení programových indikátorů, jejichž plnění je v průběhu období monitorováno. Jednotlivé indikátory jsou vztaženy k prioritním osám viz tabulky níže.

Tab. 8 Plnění indikátorů v rámci prioritní osy 1

Indikátor	2007-2013	Počet
Indikátor 1: počet projektů podporující podnikatelské sítě, klastry a jiná seskupení	výsledek	13
	cíl	40
Indikátor 2: počet projektů orientovaných na výzkum a inovace	výsledek	7
	cíl	40
Indikátor 3: počet projektů zaměřených na marketing regionu a na posílení turismu v regionu	výsledek	38
	cíl	80
Indikátor 4: počet projektů zaměřených na vzdělávání a trh práce	výsledek	27
	cíl	50
Indikátor 5: počet projektů zasahující do sociální a zdravotnické oblasti	výsledek	12
	cíl	15

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 8 poukazuje na nedostatečné plnění indikátorů. Největších rozdílů mezi aktuálně dosaženým stavem a stanoveným cílem si lze všimnout zejména u prvního a druhého indikátoru. Tyto indikátory jsou vztaženy k oblasti podpory 1.1, která patří k méně preferovaným ze strany žadatelů, jak bylo zjištěno v rámci třídění projektů dle oblasti podpory.

Další tři indikátory byly vybrány ve vztahu k oblastem podpory 1.2, 1.3 a 1.4. Přestože je alokace finančních prostředků jednotlivým realizátorům projektů v prioritní ose 1 úspěšná, cílové hodnoty těchto indikátorů se nedaří naplnit. Pravděpodobně se při odhadování cílových hodnot indikátorů předpokládal větší počet projektů s nižšími náklady. U převážné většiny projektů se navíc potvrdilo kritérium společného financování, což má většinou za následek vyšší nákladovost projektu.

Tab. 9 Plnění indikátorů v rámci prioritní osy 2

Indikátor	2007-2013	Počet
Indikátor 1: počet projektů zlepšující přeshraniční dopravní dostupnost	výsledek	29
	cíl	50
Indikátor 2: počet projektů přispívající k ekologické udržitelnosti (společná ochrana ŽP, energetická efektivnost)	výsledek	12
	cíl	60
Indikátor 3: počet projektů zasahující do oblasti prevence rizik	výsledek	13
	cíl	9
Indikátor 4: počet projektů rozvíjející spolupráci v oblasti veřejných služeb	výsledek	1
	cíl	18
Indikátor 5: počet projektů orientovaných na výměnu informací a na zavedení standardizovaných postupů	výsledek	20
	cíl	9

Zdroj: Vlastní zpracování

Plnění indikátorů je v druhé prioritní ose o něco úspěšnější. Cíle jsou dosaženy u třetího a posledního indikátoru. První indikátor je plněn z 58 % a druhý pouze z 20 %. Jedná se o oblasti podpory 2.1 a 2.2, ve kterých jsou projekty, jak již bylo zmíněno dříve, po finanční stránce značně náročné. Přislíbená dotace u některých z nich nabývá hodnoty až 3 mil. €.

Protože je programové období pomalu u konce a současných 191 schválených projektů může doplnit maximálně 5 nových projektů, je zřejmé, že většina indikátorů zůstane nenaplněna.

Publicita programu

Publicita hraje důležitou roli při dosažení úspěšného fungování programu. Cílem jednotlivých nástrojů obsažených v tabulce 10 je informovat na jedné straně potenciální žadatele a širokou veřejnost o možnostech programu, na druhé straně podávat důležité směrnice příjemcům dotace.

Údaje v tabulce 10 jsou orientační. Z důvodu absence dat nebyl do tabulky zařazen rok 2007 a pro existující nejasnosti ani rok 2008.

Tab. 10 Nástroje publicity

Nástroj	Počet	Měřítko	Cíl	2009	2010	2011	2012	2013
Výroční konference programu	1/rok	Počet zúčastněných	50	100	120	100	250	70
Informační schůzky pro vymezené skupiny	4/rok	Počet zúčastněných	30 na každé schůzce	22/od 15 do 280	17/od 21 do 98	18/od 15 do 100	16/od 10 do 180	8/od 5 do 250
Internetové stránky	1	Počet návštěv	300/rok	900	900	3 042	60 tis.	80 tis.

Zdroj: Vlastní zpracování

Výroční konference programu se koná jednou za rok ve většině případů na jiném místě. Konference jsou určeny politickým představitelům, zástupcům programu, projektovým partnerům ale také široké veřejnosti. V roce 2009 se konference konala spolu s programem Bavorsko-Rakousko 2007-2013 v Ulrichsberg v Horním Rakousku. Kromě zapojení se do diskuze na téma bilancování programů, měli zástupci obou programů také možnost si navzájem vyměňovat osobní zkušenosti a dovednosti. V roce 2010 se konference uskutečnila na téma Životní prostředí a prevence rizik na zámku v Mikulově. Nejdříve byla hodnocena úspěšnost programu jako celku, poté byl vytvořen prostor pro prezentaci úspěšných projektů z oblasti podpory 2.3 Životní prostředí a prevence rizik. Čtvrtá konference programu se konala v Evropském domě ve Vídni, jejíž hlavním tématem bylo brzké otevření rakouského pracovního trhu občanům osmi členských zemí EU včetně České republiky. V roce 2012 a 2013 se konference

programu staly součástí oslav Dne evropské spolupráce konané v Jižních Čechách v roce 2012 a v Praze v roce 2013.

Pořádání informačních schůzek v jednotlivých letech překročilo prvotní očekávání. Na místo předvídaných 4 schůzek se konalo v každém roce programového období vždy více jak deset s výjimkou v roce 2013. Pro představu se jednalo o informační schůzky určené např. vedoucím partnerům projektů, žadatelům o dotace, zájemcům implementace malých projektů nebo institucím a organizacím působících v oblasti životního prostředí a energetiky.

Program disponuje také webovou stránkou, která je ve správě zaměstnanců JTS v Brně. Na této internetové stránce nejsou zveřejněny pouze užitečné rady a dokumenty pro žadatele a příjemce evropských dotací, ale také aktuální informace o chodu programu a důležité termíny plánovaných akcí. K dispozici je zde také aktualizovaná příručka pro žadatele.

Zdá se, že propagace programu je kvalitně zajištěna vzhledem k tomu, že se doposud podařilo navázat necelých 98 % prostředků programu projektovým partnerům.

4.2 Kvalitativní výzkum

4.2.1 Úspěšné projekty

V této kapitole je představeno několik úspěšných projektů, které by byly jen stěží uskutečněny nebyť programu přeshraniční spolupráce.

Přeshraniční síť cestovního ruchu Weinviertel - Jižní Morava

Oblast podpory: 1.2 Cestovní ruch, kultura a ekonomika volného času

Oblast dopadu: Jihomoravský kraj a Dolní Rakousko

Český partner projektu: Centrála cestovního ruchu - Jižní Morava

Rozpočet českého partnera: 54 155, 91 EUR

Dotace z ERDF: 46 029, 60 EUR

Rakouští partneři projektu: Weinviertel Management a Weinviertel Tourismus

Regiony Jižní Morava a Weinviertel se mohou pyšnit širokou nabídkou turistických cílů a aktivit. Po dlouho dobu mezi nabídkami obou regionů neexistovalo žádné propojení až do vzniku tohoto projektu. Projekt vytvořil jednotnou síť turistického ruchu skládající se ze stávajících organizací, které mezi sebou vzájemně kooperují. Dochází k výměně informací mezi turistickými informačními centry, obcemi, vinaři a dalšími zřizovateli turistického ruchu sousedních regionů. Dále dochází ke společné propagaci (internetový portál, konference na téma přeshraničního cestovního ruchu) a zhotovení turistických materiálů (přeshraniční cyklomapy, brožury aj.) pro destinaci Weinviertel - Jižní Morava.

Projekt zvyšuje informovanost turistických organizací o možnostech v sousedním regionu a tím umožňuje vytvářet nové přeshraniční turistické balíčky přispívající k růstu turistické konkurenceschopnosti obou regionů.

Interkulturní vzdělávání dětí a dospělých

Oblast podpory: 1.3 Rozvoj lidských zdrojů, trh práce, vzdělávání a kvalifikace

Oblast dopadu: Jihomoravský kraj, Jihočeský kraj, kraj Vysočina a Dolní Rakousko

Čeští partneři projektu: Zařízení pro DVPP a SSŠ České Budějovice, Vysočina Education, SSŠ a Zařízení pro DVPP Brno

Rozpočty českých partnerů: 247 102,82 EUR, 114 457,25 EUR, 320 482,72 EUR

Dotace z ERDF: 132 366 EUR, 77 683 EUR, 217 627 EUR

Rakouský partner projektu: Amt der Niederösterreichischen Landesregierung

Tento projekt byl založen na kooperaci mateřských školek v příhraničních oblastech obou zemí za účelem nejen výuky českého a rakouského jazyka, ale také za účelem poznání kultury, zvyků a života sousedního národa.

Projekt spočíval ve výuce českého jazyka na rakouských mateřských školách zapojených do projektu a výuce německého jazyka na českých mateřských školách. Pedagogové, kteří ovládali oba jazyky, vyučovali zahraniční jazyk formou různých her minimálně tři odpolední hodiny týdně. Děti se mohly zapojovat dle osobního zájmu.

Pro rakouské a české pedagogy byly v rámci projektu organizovány semináře, na kterých si mohli vyměňovat dojmy a studijní materiály. Dále pro ně byla pořádána jednodenní školení, během nichž vytvářeli společné učební materiály a byli vzděláváni na různá témata dle jejich potřeby za pomoci zkušených odborníků.

Kromě výuky cizích jazyků pořádaly spřátelené školky (každá mateřská škola v projektu měla svoji spřátelenou školu na rakouské straně) společné akce, při kterých se děti, rodiče a pedagogové dostávali do vzájemného kontaktu a navazovali nová přátelství.

Zahradní terapie

Oblast podpory: 1.4 Prevence zdravotních a sociálních rizik, sociální integrace

Oblast dopadu: Jihomoravský kraj, Jihočeský kraj, kraj Vysočina, Dolní Rakousko a Vídeň

Čeští partneři projektu: Chaloupky o.p.s., Domov seniorů Mistra Křišťana Prachatice, Lipka – školské zařízení pro environmentální vzdělávání a Fakultní nemocnice Brno

Rozpočty českých partnerů: 835 249 EUR, 255 290 EUR, 299 904 EUR, 48 663 EUR

Dotace z ERDF: 638 964 EUR, 216 996 EUR, 254 918 EUR, 41 363 EUR

Rakouští partneři projektu: Umweltschutzverein Bürger und Umwelt – Geschäftsbereich Natur im Garten a Hochschule für Agrar und Umweltpädagogik Wien

Projekt byl zaměřen na znevýhodněné osoby, kterým věk či špatný zdravotní stav znemožňuje přístup do volné přírody. Východiskem pro tyto znevýhodněné

osoby měla být zahrada využívána jako nástroj k duševní a tělesné aktivizaci a terapii. Za účelem léčby pacientů prostřednictvím zahradní terapie byl vyškolen pečovatelský a ošetřovatelský personál zapojených organizací a vydána potřebná literatura.

Pro praktické využití teoreticky podložené myšlenky byly vybudovány zahradně-terapeutické areály v rakouských a českých pečovatelských zařízeních a zařízeních pro děti a mládež. Na české straně se konkrétně jednalo o vybudování zahrady a příslušného zázemí v budově společnosti Chaloupky v okrese Žďár nad Sázavou. Organizace Lipka a Fakultní nemocnice Brno revitalizovaly své zahrady, které tak přizpůsobily požadavkům zahradní terapie. Domov Seniorů v Prachaticích vybuvoval zimní zahradu s prvky pro celoroční realizaci zahradní terapie. V těchto nových a revitalizovaných areálech byly pořádány zahradně-terapeutické programy určené pro klienty partnerů. Některé programy však byly otevřeny také pro širší okruh znevýhodněných osob.

Modernizace úseku komunikace II/408 u Jemnice

Oblast podpory: 2.1 Doprava a regionální dostupnost

Oblast dopadu: Jihomoravský kraj, Jihočeský kraj, kraj Vysočina a Dolní Rakousko

Vedoucí partner projektu: kraj Vysočina

Rozpočet vedoucího partnera: 176 059, 33 EUR

Dotace z ERDF: 149 650 EUR

Rakouský partner projektu: Amt der Niederösterreichischen Landesregierung

Z Komunikace II/408, která spojuje Jihomoravský kraj, Jihočeský kraj, kraj Vysočina a Dolní Rakousko na trase Dačice – Jemnice – Znojmo – Hevlín – Laa an der Thaya, se lze napojit na hraniční přechody Hluboká/Schaditz, Vratěvín/Drosendorf, Jaroslavice/Seefeld a Jaroslavice/Zwingendorf.

Nevyhovující stav mostu na této komunikaci však výrazně omezoval dopravní dostupnost na zmiňované hraniční přechody. Projekt přinesl kompletní rekon-

strukci stávajícího mostu, čímž došlo ke zvýšení bezpečnosti dopravy a zkrácení dojezdových časů mezi zapojenými regiony.

Projekt přispěl ke zlepšení dopravní dostupnosti hraničních přechodů, a tím přispěl k naplnění jednoho ze stěžejních cílů programu v oblasti infrastruktury.

Předpovědní povodňový systém Morava - Dyje

Oblast podpory: 2.2 Životní prostředí a prevence rizik

Oblast dopadu: Jihomoravský kraj, Dolní Rakousko

Vedoucí partner projektu: Povodí Moravy a.s.

Rozpočet vedoucího partnera: 724 046, 00 EUR

Dotace z ERDF: 615 438,38 EUR

Rakouský partner projektu: Amt der Niederösterreichischen Landesregierung

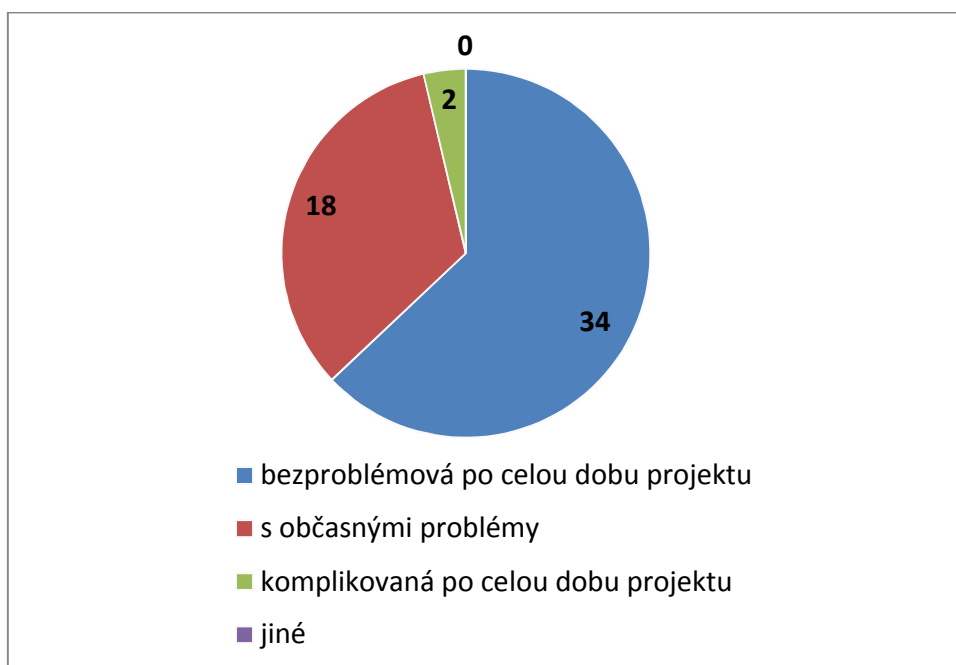
V minulosti způsobily povodně v oblastech v bezprostřední blízkosti řek Moravy a Dyje vysoké škody. Projekt Předpovědní povodňový systém Morava – Dyje si stanovil za cíl tvorbu předpovědního povodňového systému pro řeky Moravu a Dyji v česko-rakouském pohraničí. V současné době jsou povodňové prognózy předvídány Českým hydrometeorologickým ústavem ve spolupráci s Povodím Moravy a spolkovou zemí Dolní Rakousko na 80 % povodí, na řece Dyji po Nové Mlýny a na řece Moravě po město Strážnice. Situace, která nastala při povodních v letech 1997, 2002 a 2006 si vyžádala rozšíření stávajícího předpovědního systému na česko-rakouské příhraniční území. V souvislosti s tím bylo v rámci tohoto projektu vybudováno také devět měřících stanic v česko-rakouském příhraničí, které mají podávat informace o aktuální situaci.

System má fungovat na principu vytváření 48 – hodinových prognóz s výhledem na další tři dny, na jejichž základě se obyvatelé žijící v záplavových oblastech budou schopni lépe připravit na hrozící povodně a tím je lépe zvládnout. Výsledkem by mělo být preventivní opatření proti negativním vlivům na životním prostředí a tím zlepšení jeho kvality a minimalizace škod způsobené povodněmi.

4.2.2 Výsledky dotazníkového šetření

V rámci dotazníkového šetření byli elektronickou formou osloveni vedoucí partneři 100 projektů. Šedesát z nich bylo české a zbylých 40 rakouské národnosti. Leader partneři byli vybráni dle fáze, ve které se nacházel jejich projekt, tedy kdy realizace projektu byla již ukončena. Následně jim byl zaslán strukturovaný dotazník, který vyplnilo 54 leader partnerů ze 100 dotazovaných. V následujících grafech jsou zaznamenány jejich odpovědi.

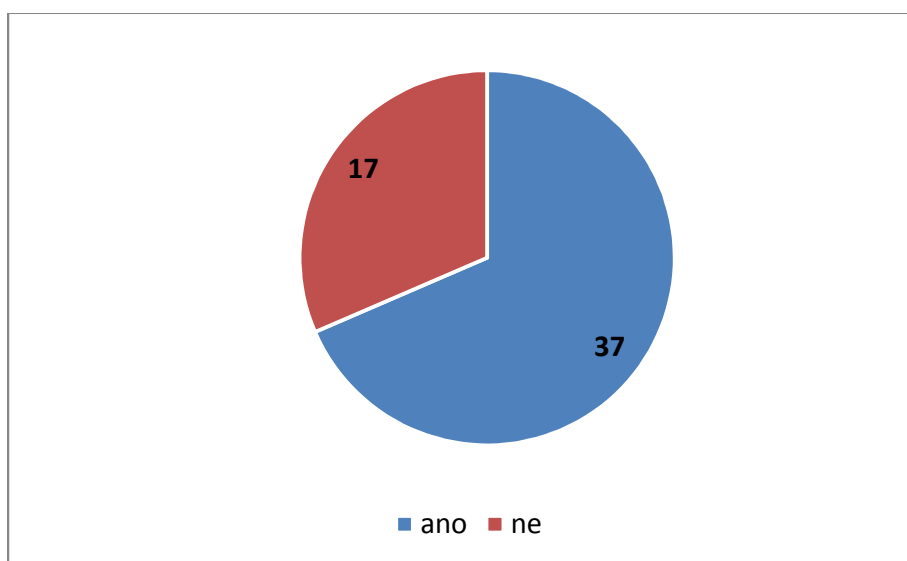
Graf.6 Jak byste zhodnotili spolupráci se svým/i přeshraničním/i partner/em/y při realizaci projektu?

Zdroj: Vlastní zpracování

Více jak polovina leader partnerů přiznala, že během realizace projektu neznamenala žádné problémy se svým přeshraničním partnerem či přeshraničními partnery. Osmnáct vedoucích partnerů zaznamenalo občasné problémy způsobené nejčastěji diferencí názorů. Pouze dva vedoucí partneři nebyli spokojeni se spoluprací se svým přeshraničním partnerem.

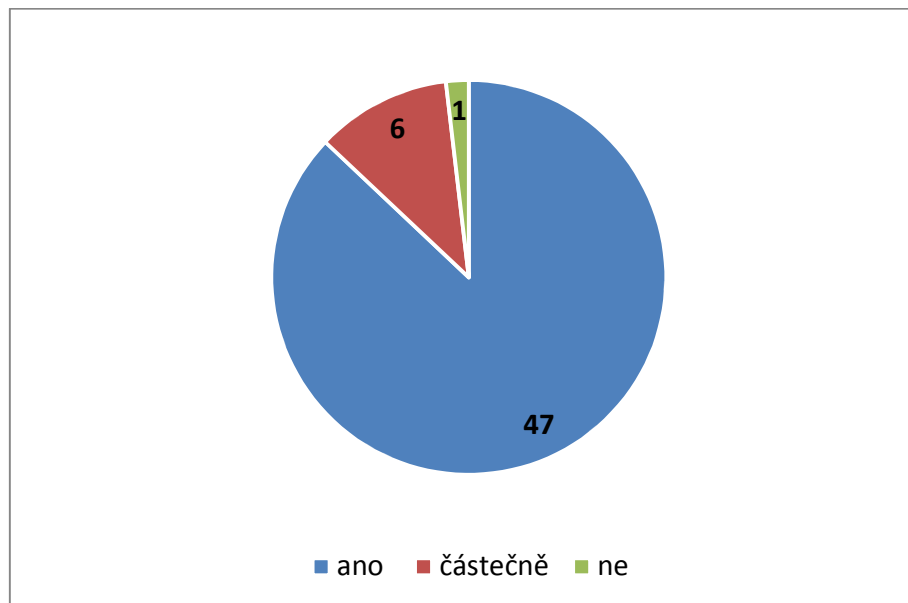
Graf.7 Bylo řízení projektu po administrativní stránce náročné?

Zdroj: Vlastní zpracování

Výrazná většina vedoucích partnerů pokládala administraci spojenou s realizací projektu za náročnou. Někteří se o administraci projektu vyjadřovali také v poslední otázce. Pouze sedmnáct leader partnerů si s administrací projektu poradilo hravě.

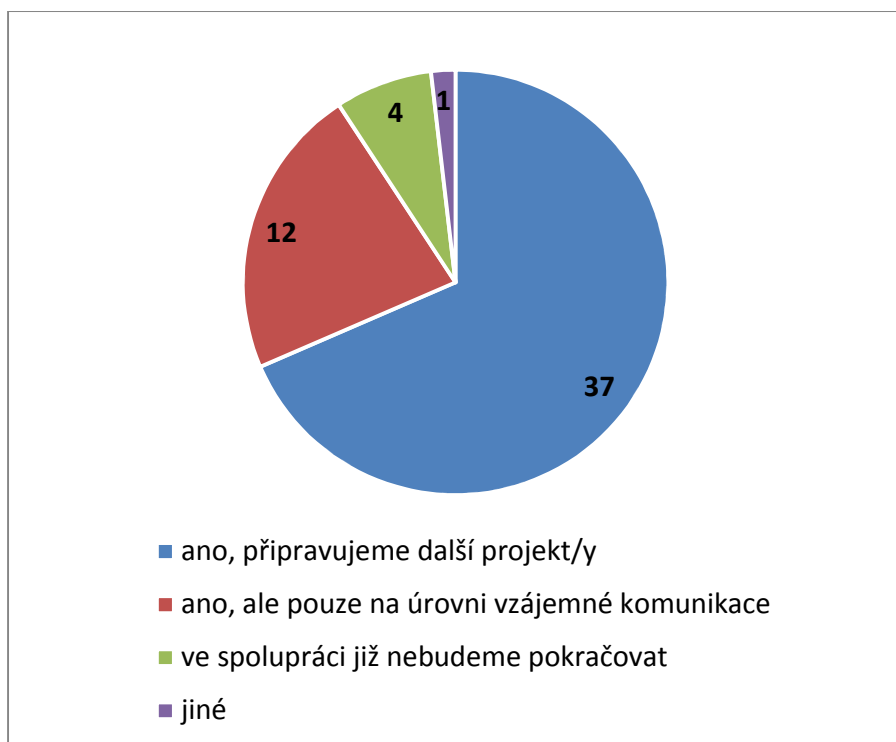
Graf.8 Splnil projekt Vaše očekávání?

Zdroj: Vlastní zpracování

Naprostá většina vedoucích partnerů se shodla na tom, že výstupy projektů splnily jejich očekávání. Částečně bylo spokojeno s výstupy projektů šest leader partnerů. Někteří poukazovali na vzniklé neshody s kontrolory projektu, které vedly k pozměnění výstupů projektu a další leader partneři svoje odpovědi vztahovali k již zmíněné odlišnosti názorů mezi projektovými partnery. Jen jeden leader partner se vyjádřil negativně k výstupům, které jeho projekt přinesl.

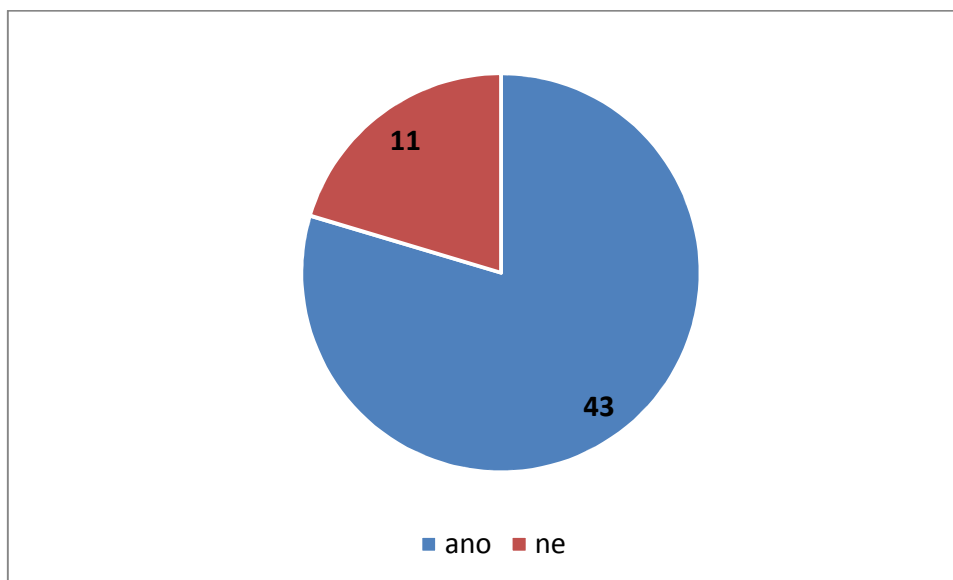
Graf.9 Hodláte pokračovat ve spolupráci s daným/i partner/em/y v rámci OP přeshraniční spolupráce ČR – Rakousko i v budoucnosti?

Zdroj: Vlastní zpracování

Třicet sedm vedoucích partnerů již chystá další projekt nebo projekty se svým dosavadním partnerem či partnery. Dvanáct leader partnerů momentálně spolupracuje formou permanentní komunikace, přičemž někteří se zmínili o pozitivních vyhlídkách do budoucnosti. Jeden leader partner ve své odpovědi uvedl, že spolupráce bude možná pouze za předpokladu, že současné aktivity bude možno dále rozvíjet a inovovat. Zbylí čtyři vedoucí partneři kompletně přerušili vztahy se svými projektovými partnery.

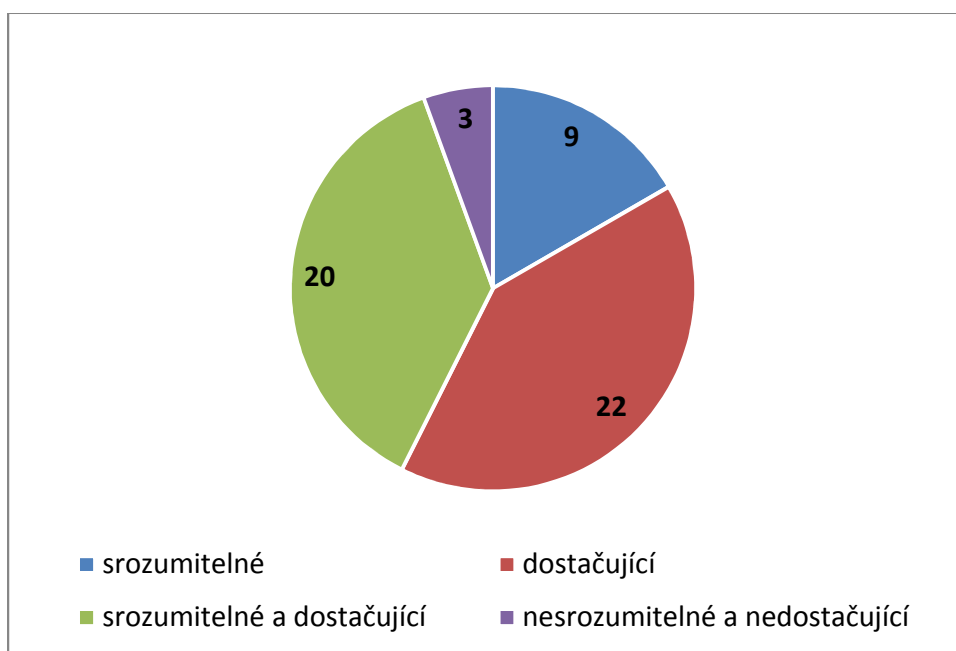
Graf.10 Zamýšlíte navázat kontakt s novými přeshraničními partnery v rámci programu?

Zdroj: Vlastní zpracování

Necelých 80 % respondentů plánuje navázat kontakty s novými přeshraničními partnery. Pokud porovnáme výsledky v grafu 10 s výsledky z předchozího grafu, zjistíme, že někteří vedoucí partneři kromě toho, že budou pokračovat ve spolupráci s dosavadními projektovými partnery, pravděpodobně uskuteční další projekty s novými projektovými partnery. To lze beze sporu vnímat jako pozitivní jev. Přeshraniční spolupráce má tak v novém programovém období jistý potenciál. Pouze jedenáct vedoucích partnerů přiznalo, že nemá potřebu navazovat nové přeshraniční vztahy.

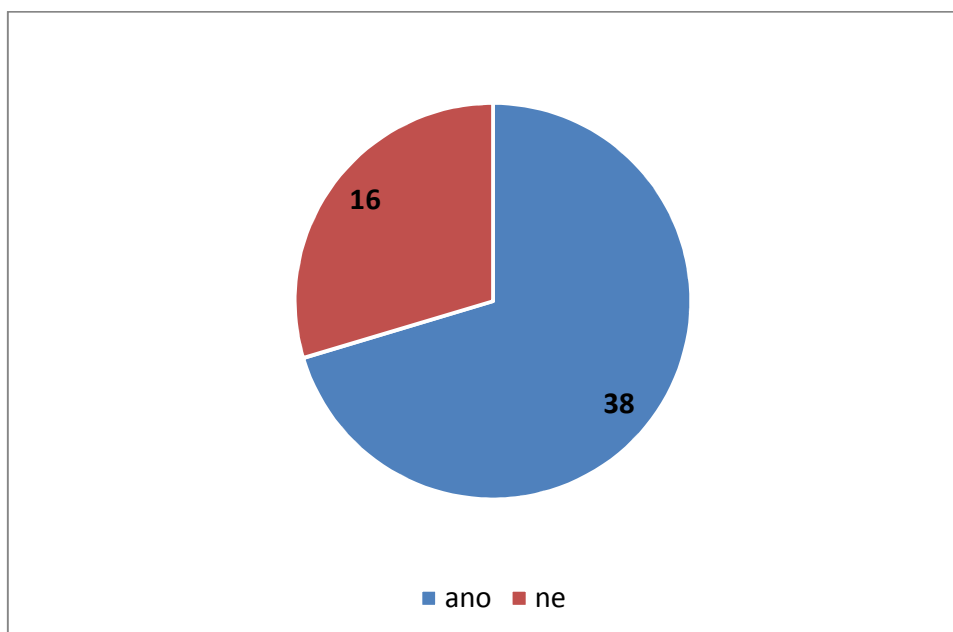
Graf.11 Shledáváte dostupné informace o operačním programu za:

Zdroj: Vlastní zpracování

U této otázky jsou získány rozmanitější odpovědi v zásadě však negativně laděné. Informace o programu, čímž je myšleno veškeré informace spojené s realizací projektů (programové dokumenty, brožury, aktuality...), pokládá dvacet dva respondentů pouze za dostačující, devět pouze za srozumitelné a třem se jeví jako nesrozumitelné a nedostačující zároveň. Zbýlých dvacet vedoucích partnerů považuje dostupné informace o operačním programu za srozumitelné a dostačující.

Graf.12 Napadá Vás něco, co by se mělo ve fungování operačního programu změnit? Všímáte si nějakých nedostatků?

Zdroj: Vlastní zpracování

Z výsledků v grafu 12 lze poznamenat, že nemalé procento dotazovaných má jisté připomínky k fungování operačního programu. Z třiceti osmi respondentů se naprostá většina zmínila o dvou nepříjemnostech, se kterými se během realizace projektu setkali. Jednalo se o náročnou administraci spojenou především s podáním projektové žádosti a s profinancováním projektu. Druhou zmiňovanou nepříjemností byla zdoluhavá procedura finanční kontroly projektu ze strany odpovědných kontrolorů a s tím spojené opožděné proplácení projektu. Někteří čeští leader partneři vnímali za nedostatek také nepropojenost webových stránek Společného technické sekretariátu s internetovými stránkami Centra pro regionální rozvoj. Hojně se objevovaly stížnosti na neustále se měnící podmínky při kontrole projektů, na nevhodné formáty projektových žádostí a monitorovacích zpráv podávaných při vyplácení projektů a na existující nekontabilitu pravidel kontrolních orgánů. Tyto výtky respondentů, které se v odpovědích objevovaly nejčastěji, budou podrobněji rozebrány v následující kapitole.

5 Diskuze výsledků

V této kapitole jsou shrnuty nejdůležitější výsledky, které přinesla empirická část práce. V této části práce se autorka snaží odůvodnit dosažené výsledky. Odůvodnění výsledků autorka provádí na základě vlastního úsudku a dále na základě informací získaných při rozhovoru s vedoucí pracovnící Společného technického sekretariátu (JTS) v Brně. Některé výsledky empirické části si vyžádaly konfrontaci s výpověďmi vedoucí pracovníce JTS.

Na OP přeshraniční spolupráce ČR - Rakousko je z EU v programovém období 2007-2013 alokováno celkem 107, 44 mil. €. Tato finanční alokace posouvá OP ČR – Rakousko na třetí místo mezi ostatními operačními programy přeshraniční spolupráce. Nejvíce prostředků je vyčleněno na spolupráci ČR s Německem, která je podpořena OP ČR – Bavorsko a OP ČR – Sasko. Alokace finančních prostředků na OP ČR – Polsko je druhá nejvyšší. Nejnižší finanční částkou je podpořen OP ČR-Slovensko.

Přidělování finančních prostředků na jednotlivé OP přeshraniční spolupráce se může odvíjet od délky hranice, kterou Česká republika se sousedním státem sdílí viz tabulka níže.

Tab. 11 Délka státní hranice ČR se sousedními státy

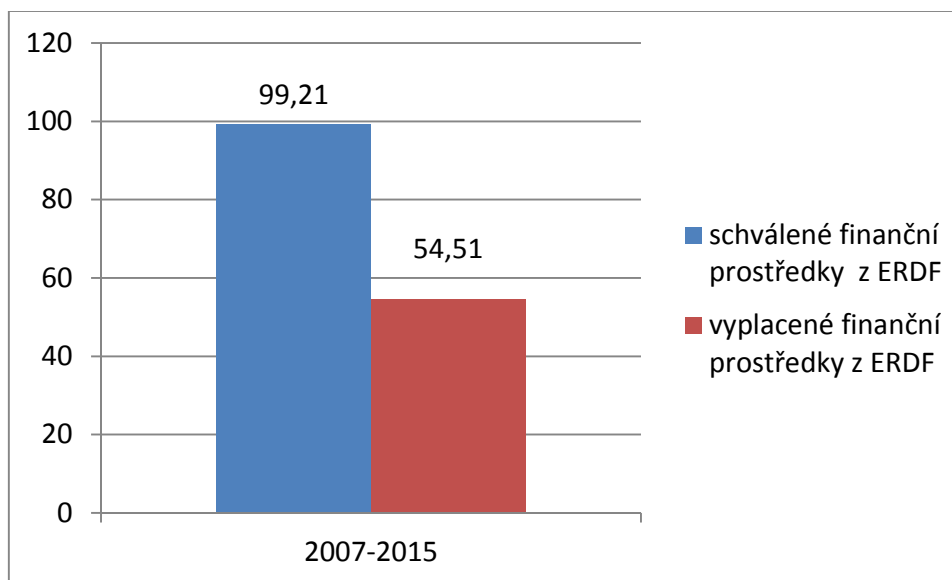
Česko-německá hranice	810 km
Česko-polská hranice	762 km
Česko-rakouská hranice	466 km
Česko-slovenská hranice	252 km

Zdroj: Geografický web 2014

Co se týče alokace finančních prostředků konečným příjemcům, výsledky ukazují na úspěšné navazování finančních prostředků na jednotlivé projekty, což potvrzuje zájem o realizaci přeshraničních projektů. Z celkové alokace programu, která činí po odečtení prostředků na Technickou pomoc celkem 101 235 370 €, je necelých 98 % přislíbeno vedoucím partnerům 191 projektů. Aby se však dalo hovořit o úspěšnosti programu jako celku, je zapotřebí, aby výše uvedených

98 % schválených prostředků bylo také vyplaceno. V zásadě se jedná o závažný problém, neboť zpětné vyplácení dotací vedoucím partnerům projektů je velmi zpomalené a hrozí riziko nesplnění pravidla n+2 v tomto roce. O tom, kolik prostředků bylo doposud²⁴ vyplaceno, informuje následující graf.

Graf.13 Množství vyplacených prostředků z ERDF v mil. €

Zdroj: Vlastní zpracování

Přibližně 55 % finančních prostředků bylo doposud vyplaceno vedoucím partnerům, kteří z přidělené dotace vyplácejí své projektové partnery. Vzhledem k tomu, že zbývá necelý rok a půl na to, aby bylo zbylých 45 % vyplaceno, je riziko navrácení finančních prostředků programu zpět do rozpočtu EU značně vysoké. Tato svízelná situace je způsobena několika faktory.

První monitorovací výbor, který schvaluje předkládané projekty, se konal až v červenci roku 2008. Většina projektových partnerů tedy začala s realizací svých projektů až po jejich schválení monitorovacím výborem. Jen zlomek projektantů si věřil natolik, že začal realizovat projekty, aniž by byly ještě schváleny. V této souvislosti došlo k tomu, že celý program začal přibližně o rok a půl později. Příčinou je velmi zdlouhavá příprava programového dokumentu. Nařízení

²⁴ Do 31. 4. 2014

EU sice prodloužilo způsobilost výdajů do konce roku 2015, zdá se však, že doba na administraci projektů není dostačující. Zásadní problém ovšem nelze spatřovat v době trvání programu, ale v kontrolním systému, který funguje na rakouské straně programu a o kterém bude podrobněji řečeno v souvislosti s dotazníkovým šetřením.

Analýza vybraných projektů přinesla zajímavé výsledky, a to sice že nejžádanějšími oblastmi podpory ze strany projektových partnerů jsou oblasti 1.2 Cestovní ruch, kultura a ekonomika volného času a 2.1 Doprava a regionální dostupnost. V těchto oblastech podpory se kumuluje největší množství realizovaných projektů. Důvody jsou zřejmé. Příhraniční regiony se netají vysokým potenciálem cestovního ruchu. Obyvatelé těchto regionů tak využívají přeshraničních projektů k rozvíjení tohoto potenciálu, který má zásadní vliv na regionální rozvoj v území. Stejně jako cestovní ruch, tak i dopravní infrastruktura hraje důležitou roli v regionálním rozvoji regionů. Přeshraniční meziregionální infrastruktura má stále spoustu nedostatků, které je potřeba odstranit. Velmi žádoucí je např. rozšiřovat stávající přeshraniční přechody, posilovat silniční sítě napojené na přeshraniční přechody, dále revitalizovat a rozšiřovat stávající síť cyklostezek. Regiony jsou si těchto nedostatků vědomy, proto implementovaly velké množství projektů, které by měly přeshraniční infrastrukturu zlepšit.

Analýza dále prokázala vysokou aktivitu krajských úřadů z hlediska počtu úspěšně podaných žádostí o evropské dotace na českém území programu. Realizací přeshraničních projektů se krajské úřady mimo jiné snaží vyrovnávat regionální rozdíly na území kraje a v některých případech tímto způsobem naplňovat rozvojové koncepce kraje (např. v oblasti dopravní infrastruktury). Na rakouské straně programu nejčastěji žádají o finanční podporu spolky.

Závěr analýzy poukazuje na situaci, že přestože projektoví partneři musí splnit minimálně dvě kritéria přeshraniční spolupráce, projektové týmy 80 projektů plní dobrovolně tři kritéria a projektové týmy 72 projektů dokonce všechny čtyři kritéria. Je očividné, že ochota přeshraničních partnerů zapojovat se do vzájemné spolupráce je poměrně vysoká.

Hodnocení plnění programových indikátorů na úrovni prioritních os přineslo neuspokojivé výsledky. Z celkového počtu deseti indikátorů byly naplněny pouze dva z nich. Pravděpodobně se na počátku programu stanovily indikátory příliš vysoko. Jistě se také nepočítalo s tím, že velké množství projektů bude tak finančně náročné. Dle slov vedoucí pracovnice JTS nebyl v tomto programovém období přikládán velký důraz na stav jednotlivých indikátorů. Proto ani regionální subjekty spolu s JTS neučinily žádná opatření zajišťující lepší plnění stanovených indikátorů. Nastavené indikátory však nejsou úplně bezúčelné, neboť velmi dobře poslouží při odhadu indikátorů v novém programovém období, ve kterém by monitorování programových indikátorů mělo hrát významnější roli.

Výsledky dosažené při hodnocení nástrojů publicity programu se jeví z pohledu autorky práce jako uspokojivé. Vedoucí pracovnice JTS však vnímá dosažené výsledky publicity jako nedostatečné. Domnívá se, že stále existuje mnoho lidí, kteří neznají program přeshraniční spolupráce a že propagace programu zacílená na širokou veřejnost je velmi slabá. Za překážku vedoucí k lepší propagaci programu považuje nedostatek finančních prostředků.

Přeshraniční spolupráce byla také hodnocena ze strany realizátorů projektů, kterým byl prostřednictvím emailové korespondence zaslán strukturovaný dotazník. Ze sta oslovených leader partnerů se k programu přeshraniční spolupráce vyjádřilo padesát čtyři z nich.

Výsledky dotazníkového šetření lze ve stručnosti shrnout následovně. Více jak polovina respondentů byla spokojena jak s výstupy projektu, tak se spoluprací se svým přeshraničním partnerem během realizace projektu, která probíhala bez komplikací. Přibližně 68 % leader partnerů se shodlo na tom, že administrativa spojená s řízením projektu byla příliš náročná. Velmi pozitivně se jeví budoucnost přeshraniční spolupráce, poněvadž 90 % vedoucích partnerů přiznalo, že budou udržovat stávající kontakty s partnery ať už na úrovni dlouhodobé vzájemné komunikace, nebo přímo na realizaci dalšího projektu či projektů. Někteří z nich hodlají navázat i nové přeshraniční vztahy.

Ačkoli se většina respondentů vyjadřovala k přeshraniční spolupráci velmi pozitivně, odpovědi týkající se programu jako celku již tak optimistické nebyly. Co se týče veřejně dostupných informací o operačním programu, výhrady k nim mělo 63 % respondentů. Většina z nich je shledává jako nesrozumitelné, ale dostačující. Dvacet šest procent je vnímá přesně opačně, tedy jako srozumitelné, ale nedostačující a zbylých 9 % je považuje za nedostatečné i nesrozumitelné. Pouhých 37 % respondentů se domnívá, že jsou informace o programu jak srozumitelné, tak dostačující. Tento názor zaujímá i vedoucí pracovnice JTS. K tomu dodává, že pokud se žadatel či příjemce dotace setká s určitou nejasností v programových dokumentech, má vždy možnost kontaktovat kancelář JTS nebo příslušné regionální subjekty, které mu vždy rády pomohou. Vylučuje však skutečnost, že by informace byly neúplné.

U poslední otázky dotazníkového šetření dostali příležitost konkrétněji se vyjádřit ti leader partneři, kteří si všímají nějakých nedostatků ve fungování operačního programu. Výsledky odhalily vysoké procento nespokojených realizátorů projektů. Až 70 % vedoucích partnerů má určité výhrady k řízení programu. Většina se opět zmiňovala o vyčerpávající administrativě projektů.

O tom, že je administrativa náročná, není pochyb. Jen vyplnění projektové žádosti se všemi jejími přílohami zabere realizátorům projektů mnoho času. Později však zjistí, že sepsání projektové žádosti se jeví ještě jako snadná záležitost v porovnání s administrativou spojenou s podáváním žádostí o platbu z ERDF.

Vyplácení finančních prostředků z ERDF předchází předkládání monitorovacích zpráv za každé monitorovací období. První monitorovací zpráva obsahuje formuláře Zpráva o pokroku a Finanční zpráva, které jsou předkládány každým projektovým partnerem svému příslušnému kontrolorovi. Přílohou Finanční zprávy jsou vyúčtování a doklady k uskutečněným výdajům, které musí být patřičným kontrolorem uznány. Administrativa se stěžuje v momentě, kdy výdaje uznané při schvalování projektu, nejsou následně uznány kontrolorem, což často vede ke krácení rozpočtu, a tedy ke snížení dotační podpory. Situace, v níž kontrolori v jednotlivých spolkových zemích Rakouska mají odlišné požadavky při

kontrole zpráv, k ulehčení administrativy zásadně nepřispívá. Zatímco tedy kontrolor ve Vídni prohlásí výdajový doklad za nedostatečně doložený výdaj, kontrolor v Horním Rakousku tento výdaj uzná bez připomínky. Nesoučinnost se projevuje také mezi kontrolory a auditory projektu. Výdaje uznané kontrolorem jako způsobilé nejsou např. po roce někdy i delší době uznány auditorem při kontrole projektu na místě. O tom svědčí následující popis respondenta, který se zúčastnil dotazníkového šetření.

„Kontrolorem schválené výdaje shledala kontrola Ministerstva financí jako nezpůsobilé. Ministerstvo financí je po nás vyžaduje vrátit i se sankcemi, které vyměřuje od data jejich vyplacení (rok 2009). Špatně utracené prostředky byly vyměřeny ve výši cca 2 mil. Kč plus pokuta ve výši 300 tisíc Kč. Jednáme o prominutí, popřípadě alespoň o snížení.“

Z následujícího komentáře vyplývá, že nastavená pravidla jednotlivých kontrolních orgánů nejsou v souladu a za následky vyplývající z této situace nese zodpovědnost vedoucí partner projektu.

Díky poněkud opožděné kontrole první monitorovací zprávy se vytváří zpoždění ve vyplacení finančních prostředků příjemcům. Problém vzniká především u rakouských kontrolorů, kteří certifikují výdaje partnerů několik měsíců. Při opětovném vznášení požadavků (v souvislosti s již zmíněnými neustále se měnícími pravidly) na doplnění informací v monitorovacích zprávách, se tento proces protahuje mnohdy i na dobu několika let. Příčinami tohoto problému jsou dle vedoucí pracovníce JTS neexistující lhůty pro kontrolu zpráv a pro doplnění informací ze strany projektantů na rakouské straně. Dále odlišný v zásadě komplikovanější kontrolní systém rakouských kontrolorů a časté neshody mezi českými a rakouskými kontrolory, které vedou k odvolání kontrolorů k vyšší instanci. Celý proces kontroly se tak dále prodlužuje. Na zdlouhavý průběh finanční kontroly má také vliv nedostatečný počet oprávněných kontrolorů na rakouské straně programového území.

Důsledkem tohoto problému je řada certifikovaných, ale nevyplacených českých projektantů, kteří čekají na certifikaci svých rakouských partnerů, aby mohli předložit druhou monitorovací zprávu skládající se ze Zprávy o realizaci projektu a Žádosti o platbu. Problém je částečně vyřešen za pomoci mimořádných plateb, na jejichž základě mohou být čeští partneři vyplaceni. Přesto však hrozí nesplnění pravidla n+2 pro tento rok. Z toho důvodu v současné době regionální subjekty spolu s JTS urgují rakouské partnery, aby vyřešili své platební povinnosti v co nejkratší době. Dále pak jednají s kontrolory o vzniklých překážkách, které by mohly vést k navrácení prostředků do rozpočtu EU.

Kromě toho že výsledky dotazníkového šetření poukázaly na pozitivní výhledy přeshraniční spolupráce v rámci OP ČR – Rakousko v budoucnosti, upozornily také na nemalé množství nedostatků v řízení operačního programu, které by v případě neochoty jejich redukce ze strany řídicího orgánu mohly vést k odrazování potenciálních žadatelů. Návrhy pro efektivnější fungování programu autorka uvádí v závěru práce.

6 Závěr

České republice se od vstupu do Evropské unie v roce 2004 otevřela cesta k čerpání evropských prostředků skrze velké množství operačních programů. V programovém období 2007-2013 byl jedním z těchto programů OP přeshraniční spolupráce ČR – Rakousko.

Cílem této práce bylo provést hodnocení přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Rakouskem v programovém období 2007-2013. Autorka měla možnost hodnotit spolupráci na základě dat vykázaných za období od začátku operačního programu po duben 2014. V práci však brala na vědomí chod programového období až do konce roku 2015.

V této závěrečné části práce je vytvořen prostor pro zodpovězení výzkumných otázek uvedených v úvodní části práce.

- *Jakou funkci plní česko-rakouská hranice?*

Autorka se domnívá, že hranice dělicí Českou republiku od Rakouska má spíše funkci kontaktní, tedy umožňující obyvatelům obou zemí navazovat přeshraniční vztahy. Autorka tak usuzuje především na základě úspěšné alokace finančních prostředků programu konečným příjemcům. O finanční prostředky z ERDF byl ve sledovaném období takový zájem ze strany iniciátorů projektů, že se podařilo navázat necelých 98 % finančních prostředků programu po odpočtu prostředků přislíbených na Technickou pomoc programu.

Autorka dále poukazuje na velký počet projektů, jejichž realizátoři dobrovolně splňovali více jak dvě kritéria přeshraniční spolupráce. Hranice tak zcela jistě netvoří bariéru v kooperaci projektových partnerů.

Další, avšak o něco slabší ukazatel utvrzující kontaktní funkci hranice, autorka spatřuje ve výsledcích dotazníkového šetření. Konkrétně v nadpoloviční většině vedoucích partnerů, kteří byli spokojeni se spoluprací se svým přeshraničním partnerem.

- *Jaký je výsledek hodnocení česko-rakouské spolupráce?*

Autorka hodnotí česko-rakouskou spolupráci jako úspěšnou, vzhledem k již zmiňované úspěšné alokaci a také vzhledem k tomu, že doposud program nemusel navrátit žádné finanční prostředky zpět do rozpočtu EU. Vzniklo také spoustu prospěšných projektů, z nichž některé autorka uvádí v kvalitativním výzkumu práce. Autorka si je však vědoma, že docela jiné hodnocení může přinést konec roku 2015 podle toho, jak se bude vyvíjet proces vyplácení příslibených dotací konečným příjemcům. Pokud by se nestačily vyplatit nárokováné finanční sumy projektovým partnerům, úspěšná alokace by ztratila na významu.

Navzdory kladně hodnocené přeshraniční spolupráce by autorka chtěla upozornit na několik vážných nedostatků, které významně ohrožují úspěšnost programu v budoucnosti. Jedná se zejména o špatně fungující rakouský kontrolní systém. Zdlouhavá kontrola monitorovacích zpráv ze strany rakouských kontrolorů vyžaduje, aby byly nastaveny termíny, které se budou dodržovat. V případě, že kontrolor nestihne provést kontrolu do stanovaného data, monitorovací zpráva by měla být automaticky uznána. Za její správnost by měl však kontrolor nést plnou zodpovědnost. Pokud je počet zaměstnaných rakouských kontrolorů pro provádění finančních kontrol nedostatečný, je zapotřebí, aby bylo v budoucnu vynaloženo více finančních prostředků na navýšení jejich kapacit, a to i za předpokladu, že by to znamenalo následné snížení prostředků určených pro financování projektů. Příslibené dotace, které nestihnout být vyplaceny, nenesou žádný prospěch. Pro efektivnost kontroly by však měly být stanoveny pevné lhůty také pro samotné projektové partnery při opravách nesrovnalostí v monitorovacích zprávách.

Za další velmi podstatný nedostatek autorka považuje situaci, v níž kontrolní orgány vykazují při kontrole projektů nesourodost v posuzování monitorovacích zpráv. Výdaje jednou uznané ze strany CRR musí být následně uznány jiným pověřeným kontrolním orgánem. Pravidla kontroly by měla být jednoznačně formulovaná a známá všem kontrolním orgánům. Při vzniklých nejistotách by mezi nimi měla fungovat vzájemná kooperace. Pokud by i přesto došlo

k nesrovnalostem při uznávání způsobilých výdajů, zodpovědnost by měl nést kontrolor nikoli vedoucí partner projektu. O každé změně pravidel by měli být také v dostatečném předstihu informováni nejen kontrolní orgány, ale také všichni příjemci podpory.

Výše navržená opatření by v budoucnu mohly nejen urychlit proces vyplácení evropských dotací z ERDF, ale také výrazně odlehčit projektovou administrativu.

- *Jaké jsou perspektivy česko-rakouské spolupráce v budoucnosti?*

Příprava nového programového období 2014-2020 a s tím spojená příprava OP ČR - Rakousko je již v plném proudu. Zda bude o finanční prostředky programu takový zájem, jako v období 2007-2013 je těžké odhadnout. Avšak již nyní projevuje zájem 37 leader partnerů, kteří v dotazníkovém šetření prozradili, že se svými dosavadními přeshraničními partnery připravují další projekty. V rámci programu zamýšlí celkem 43 leader partnerů navázat nové přeshraniční vztahy, které taktéž mohou vyústit v nové projekty. Lze tedy hovořit o jistém potenciálu ze strany již zkušených realizátorů projektů. K nalákání zcela nových příjemců může významně pomoci publicita programu, která by měla být důrazná zejména na začátku programu.

Česko-rakouským hraničním regionům přinášela státní hranice po dlouhou dobu zřetelné nevýhody. Se vznikem přeshraniční spolupráce vlivem evropské integrace se funkce hranice výrazně změnila. Dnes díky ní pro hraniční regiony plyne naopak spousta výhod, které mají podobu nových příležitostí k růstu a prosperitě, nových přeshraničních vztahů a bezesporu také podobu nových zážitků, ostatně důkazem toho je i tato práce.

7 Literatura

Literární zdroje

BOHÁČKOVÁ, I.; HRABÁNKOVÁ M. *Strukturální politika Evropské unie*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2009, 188 s. ISBN 978-80-7400-111-6.

DOČKAL, V. *Regionální politika EU a naplňování principu partnerství: případové studie České republiky, Německa, Francie a Slovinska*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2006, 153 s. ISBN 80-210-4012-2.

HAGGETT, P. *Geography: A Global Synthesis*. 4th edition. Harlow: Prentice Hall, 2001, 864 s. ISBN 978-05-8232-030-7

HEIGL, F. *Ansätze einer Theorie der Grenze: ihre Merkmale und Eigenschaften als Element der Raumplanung*. Wien: Schriftenreihe der Österreichischen Gesellschaft für Raumforschung und Raumplanung, 1978, 85 s. ISBN 978-39-0032-201-4

JEŘÁBEK, M. *České pohraničí – bariéra nebo prostor zprostředkování?* Vyd. 1. Praha: Academia, 2004, 296 s. ISBN 80-200-1051-3.

JEŘÁBEK, M.; BALEJ M. *Pohraničí, přeshraniční spolupráce a euroregiony: sborník tematického okruhu PSE : XX.jubilejní sjezd ČGS : Ústí nad Labem 28.-30.8.2002*. Vyd. 1. Ústí nad Labem: Univerzita J.E. Purkyně, 2002, 77 s. ISBN 80-7044-412-6.

KÖNIG, P. *Rozpočet a politiky Evropské unie: příležitost pro změnu*. 2., aktualiz. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009, 630 s. ISBN 978-80-7400-011-9.

LNĚNIČKA, L. *Dopady Politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU na území Jihomoravského kraje v období 2004–2006*. Disertační práce. Brno: Masarykova univerzita v Brně, Přírodovědecká fakulta, 2012, 200 s.

- MAIER, J. *Staatsgrenzen und ihre Einfluss auf Raumstrukturen und Verhaltensmuster*. Arbeitsmaterial für Raumordnung und Raumplanung. Bayreuth: Universität, 1990, 249 s.
- MAREK, D.; KANTOR T. *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*. 1. vyd. Brno: Společnost pro odbornou literaturu - Barrister & Principal, 2007, 210 s. ISBN 978-80-87029-13-8.
- STEJSKAL, J.; KOVÁRNÍK, J. *Regionální politika a její nástroje*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009, 212 s. ISBN 978-80-7367-588-2.
- ŠINDLER P. A KOL. *Politická geografie*. Ostrava: Ostravská univerzita, 1996, 91 s. ISBN 978-80-7042-737-8
- VANHOVE, N.; KLAASSEN, L. H. *Regional Policy: A European Approach*. Aldershot: Avebury, 1987, 529 s. ISBN 978-05-6605-413-6
- WILAM, Petr. *Podpora přeshraniční spolupráce v Evropské unii a v asociovaných zemích*. Vyd. 1. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2004, 70 s. ISBN 80-7042-909-7.
- WOKOUN, R. *Česká regionální politika v období vstupu do Evropské unie*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2003, 326 s. ISBN 80-245-0517-7.
- WOKOUN, R. *Regionální rozvoj: (východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. Praha: Linde, 2008, 475 s. ISBN 978-80-7201-699-0.
- ŽÍTEK, V.; KLÍMOVÁ V. *Regionální politika*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2008, 106 s. ISBN 978-80-210-4761-7.

Internetové zdroje

- AT-CZ.EU. 2014a. *Programové území*. European territorial co-operation Austria - Czech Republic 2007-2013 [online]. 2014 [cit. 2014-04-21]. Dostupné z: http://www.at-cz.eu/at-cz/cz/1-1_programove.php

- AT-CZ.EU. 2014b. *Prioritní osy a oblasti podpory*. European territorial co-operation Austria - Czech Republic 2007-2013 [online]. 2014 [cit. 2014-05-23]. Dostupné z: http://www.at-cz.eu/at-cz/cz/3-1-4_prioritni.php
- BUSINESSINFO. 2010. *OP přeshraniční spolupráce ČR - Rakousko*. BusinessInfo.cz [online]. 2010 [cit. 2014-04-16]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/op-preshranicni-spoluprace-cr-rakousko-2707.html>
- CENTRUM PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ ČR. 2009. *Přeshraniční spolupráce ČR – Rakousko*. Crr.cz [online]. 2009 [cit. 2014-06-19]. Dostupné z: http://www.cil3.cz/preshranicni_spoluprace_cr_rakousko.htm
- DATAPLÁN. 2014. *Operační program, Cíl Evropská územní spolupráce Rakousko – Česká republika 2007-2013*. Dataplan.info [online]. 2014 [cit. 2014-07-7]. Dostupné z: http://dataplan.info/img_upload/7bdb1584e3b8a53d337518d988763f8d/op.cr-rakousko-cj-.pd.pdf
- EURACTIV. 2014a. *Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF)*. EurActiv.cz [online]. 2014 [cit. 2014-03-15]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/index.php?id=evropsky-fond-regionalniho-rozvo>
- EURACTIV. 2014b. *Evropský sociální fond (ESF)*. EurActiv.cz [online]. 2014 [cit. 2014-03-15]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/index.php?id=evropsky-socialni-fond-esf>
- EUFC. 2014. *Dotační období 2014-2020*. Euro Finance Consulting [online]. 2014 [cit. 2014-02-10]. Dostupné z: <http://www.eufc.cz/dotacni-obdobi-2014-2020.html>
- EUROSKOP. 2014. *Regionální politika*. Euroskop.cz [online]. 2014 [cit. 2014-02-09]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8948/sekce/regionalni-politika/>

- GEOGRAFICKÝ WEB. 2014. *Česká republika*. Hajduch.net [online]. 2014 [cit. 2014-08-27]. Dostupné z: <http://www.hajduch.net/ceska-republika>
- JOINT TECHNICAL SECRETARIAT. 2014. *Annual implementation report* [online]. 2014 [cit. 2014-07-07]. Veřejný zdroj. Dostupný u P. Ustohalové (ustohalova@at-cz.eu)
- OBČANSKÁ SPOLEČNOST. 2008. *Finanční podpora z EU, strukturální fondy*. Obcan.ecn.cz [online]. 2008 [cit. 2014-02-26]. Dostupné z: <http://obcan.ecn.cz/index.shtml?w=e&x=264985>
- STRUKTURÁLNÍ FONDY EU. 2009. *Partnerství*. strukturalni-fondy.cz [online]. 2009 [cit. 2014-02-26]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Informace-a-dokumenty/Glosar/P/Partnerstvi>
- STRUKTURÁLNÍ FONDY EU. 2014a. *Regiony regionální politiky EU*. strukturalni-fondy.cz [online]. 2014 [cit. 2014-02-19]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU/Regiony-regionalni-politiky-EU>
- STRUKTURÁLNÍ FONDY EU. 2014b. *Informace o fondech*. strukturalni-fondy.cz [online]. 2014 [cit. 2014-02-25]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU.aspx>
- STRUKTURÁLNÍ FONDY EU. 2014c. *Evropská územní spolupráce*. strukturalni-fondy.cz [online]. 2014 [cit. 2014-02-27]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2007-2013/Evropska-uzemni-spoluprace>
- STRUKTURÁLNÍ FONDY EU. 2014d. *Národní strategický referenční rámec*. strukturalni-fondy.cz [online]. 2014 [cit. 2014-03-23]. Dostupné z: <https://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU/Narodni-strategicky-referencni-ramec>

STRUKTURÁLNÍ FONDY EU. 2014e. *Operační programy*. strukturalni-fondy.cz [online]. 2014 [cit. 2014-03-23]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU/Operacni-programy>

STRUKTURÁLNÍ FONDY EU. 2014f. *Programy 2007-2013*. strukturalni-fondy.cz [online]. 2014 [cit. 2014-03-26]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2007-2013/Evropska-uzemni-spoluprace/OP-Rakousko-CR>

STRUKTURÁLNÍ FONDY EU. 2014g. *Cíl Evropská územní spolupráce Rakousko - Česká republika 2007–2013*. strukturalni-fondy.cz [online]. 2014 [cit. 2014-03-26]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2007-2013/Evropska-uzemni-spoluprace/OP-Rakousko-CR>

Přílohy

A Seznam obrázků

Obr. 1	Regiony soudržnosti NUTS II	26
Obr. 2	Programové území	32
Obr. 3	Členění projektů dle regionu vedoucího partnera	47